

ЗМІСТ

Перелік скорочень	2
Передмова	3
Вступ	4
Теоретико-методологічні засади дослідження	6
Перший етап. Національний університет «Львівська політехніка»	10
Другий етап. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівський національний аграрний університет, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького	28
Висновки та рекомендації	47
 ДОДАТОК А. Анкета «Еміграційні настрої студентів»	50
ДОДАТОК Б. Статистичні таблиці основних результатів першого етапу дослідження	56
ДОДАТОК В. Статистичні таблиці основних результатів другого етапу дослідження	82

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ**Навчальні заклади м. Львова**

ЛНАУ	Львівський національний аграрний університет
ЛНМУ	Львівський національний медичний університет ім. Д. Галицького
ЛНУ	Львівський національний університет імені Івана Франка
ЛНУВМБТ	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького
НУЛП	Національний університет «Львівська політехніка»

Навчальні інститути НУ «Львівська політехніка»

ІГСН	Інститут гуманітарних та соціальних наук
ІЕПТ	Інститут екології, природоохоронної діяльності та туризму
ІЕСК	Інститут енергетики та систем керування
ІІМТ	Інститут інженерної механіки та транспорту
ІКНІ	Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
ІКТА	Інститут комп'ютерних технологій, автоматики та метрології
ІМФН	Інститут прикладної математики та фундаментальних наук
ІНЕМ	Інститут економіки і менеджменту
ІНПП	Інститут права та психології
ІТРЕ	Інститут телекомунікацій, радіотехніки та електронної техніки
ІХХТ	Інститут хімії та хімічних технологій

ПЕРЕДМОВА

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ „Львівська політехніка” провів соціологічне дослідження Міграційних настроїв серед студентів вищих навчальних закладів Львова з метою вироблення пропозицій до органів державної влади України для формування превентивних заходів щодо відтоку високоінтелектуальних сил. Дуже важливо в умовах, коли Україна стоїть на порозі реформ, напрацювати та реалізувати кроки щодо залучення інтелекту молоді до розбудови економіки України та запобігти його втрати або ж, у разі відтоку, знайти механізми для залучення набутих знань і вмінь до економічного розвитку.

Україна впродовж своєї історії зазнала кілька потужних еміграційних хвиль і в умовах бездержавності, і в період новітньої історії. За роки незалежності відбулась багатомільйонна еміграція активної та репродуктивної частини населення. Держава виявилася не готовою до відповідей на виклики, які постали перед нею у кінці XX на початку XXI століття, і всі її зусилля були спрямовані на подолання наслідків міграції.

Сьогодні, враховуючи надскладні обставини, в яких перебуває Україна, ми прогнозуємо збільшення еміграційних потоків з України різних верств населення. Перший крок нашого дослідження Міграційних настроїв серед студентів вищих навчальних закладів Львова є цьому підтвердженням.

Матеріал адресуємо для науковців, аналітиків, фахівців різних галузей, дотичних до проблем міграції, державних службовців, політиків.

*Директор МІОК
к. пед.н., доц.
заслужений працівник освіти України*

Ірина Ключковська

Вступ

Активний розвиток глобалізації об'єктивно призводить до інтенсифікації міграційних процесів у світі: так, у 2000 р. частка мігрантів відносно населення планети становила 2,9%, а в 2013 р. цей показник склав 3,2%.

На сучасному етапі розвитку України, ускладненому світовою економічною та політичною кризами, помітною стає проблема розвитку людських ресурсів. За даними ООН, чисельність населення України до 2050 р. зменшиться на 15 млн. осіб. Провідну роль у цій проблемі відіграє зовнішня міграція населення. Тому, дослідження першої стадії міграційного процесу – міграційних настроїв серед населення стає особливо актуальним, адже дає можливість побачити перспективу динаміки міграції як складної і багатогранної системи, а також вчасно розробити необхідні механізми регулювання цього явища.

Слід наголосити, що найбільший відтік населення за кордон сьогодні відбувається саме із західних регіонів України, серед яких Львівська область займає лідируючі позиції. Згідно експертних даних, основна проблема еміграції наступних років буде обумовлена відтоком кваліфікованої молоді – як репродуктивної частини населення та висококваліфікованої робочої сили, за яку ведуть активну боротьбу розвинені держави на світовому ринку праці.

Світові тенденції демонструють перманентне зростання частки молоді у віковій структурі міграційних потоків. Зважаючи на загострення демографічних проблем в Україні, зокрема скорочення кількості населення, а також на те, що у 2013 р. Україна зайняла сьоме місце у світі за кількістю емігрантів, проблема відтоку молоді з України є надзвичайно актуальною.

Студентська молодь – особлива соціальна група молоді, яка представляє собою «майбутнє в сьогодні», вона є провідником цінностей у майбутнє, тобто визначає, яким буде це майбутнє. В соціологічних наукових роботах, присвячених студентству, найчастіше ця сукупність індивідів розглядається як соціальна група в соціальній структурі суспільства, яка за своїм суспільним становищем належить до інтелігенції, призначеної для занять висококваліфікованою працею в різних галузях науки, техніки, культури й ін., є її резервом. Тобто студентська молодь, будучи високоосвіченою і висококультурною частиною суспільства, виступає як інноваційний резерв суспільства в цілому, який концентрує у своїх поглядах та ідеях потенцію майбутніх політичних, культурних і економічних перетворень. Деякі дослідники вважають, що студентство

можна трактувати як потенційну еліту сучасного суспільства, наголошуючи при цьому, що не всі представники студентства стають елітою, але на етапі навчання у ВНЗ за фактором приналежності до студентської молоді вони носять ярлик еліти.

Усе це обґрунтовує необхідність проведення моніторингових досліджень саме серед студентської молоді, з метою виявлення рівня схильності до еміграції, причин та чинників, що їх обумовлюють. Це дасть змогу забезпечити контроль над станом, передумовами і мотивацією до зовнішньої міграційної активності студентської молоді, а також розробити заходи для запобігання демографічного, економічного та інноваційного занепаду Львівського регіону.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Якщо розглядати міграційний процес з точки зору концептуальних теорій, то згідно «тристадійної концепції міграційного процесу» Л. Рибаківського першим структурним елементом є формування «установки» на міграцію (формування мобільності), а вже потім наступні стадії – фізичне переміщення та інтеграція у нове середовище. Тому повноцінне дослідження процесів міграції є неможливим без виявлення насамперед міграційних настроїв серед населення.

Об'єктом нашого дослідження було обрано студентів початкових та випускних курсів вибраних вищих навчальних закладів м. Львова, що дало можливість отримати інформаційні зрізи різних категорій та прослідкувати певну динаміку міграційних установок.

Метою дослідження виявлення сутнісних характеристик міграційних настроїв серед студентів різних спеціальностей, окреслення тенденцій їх розвитку в перспективі та розробка рекомендацій щодо управління міграційними процесами.

До проведення дослідження було висунуто гіпотези, що базувалися на економічних теоріях міграції, зокрема неокласичних макро- та мікроекономічних теоріях, нових економічних теоріях трудової міграції, теорії сегментованого ринку праці, зворотного зв'язку економічних циклів, теорії глобалізації, на соціальних теоріях мобільності та міграційного потенціалу, вибіркового соціологічних обстежень з питань трудової міграції, що були проведені в Україні, тощо.

Таким чином, система гіпотез складалася із наступних елементів: чинники, що сприяють міграції; чинники, що стримують міграцію; фактори, що впливають на міграцію (особисті якості респондентів) (табл. 1).

Таблиця 1

Елементи системи гіпотез щодо чинників та факторів міграції

Особисті якості респондентів, що впливають на міграцію	Чинники, що стимулюють чи стримують міграцію	
	Соціально-економічні	Дотичність до міграції
– громадська активність; – успішність; – володіння іноземною мовою;	– наявність (відсутність) місця праці; – рівень заробітної плати; – можливості для фахової самореалізації;	– наявність близьких родичів чи друзів, які були (перебувають) за кордоном;

– почуття патріотизму; – стать	– рівень корупції; – якість медичного обслуговування та соціальних гарантій; – бажання оволодіти новими навичками та знаннями; – відсутність коштів для оформлення документів та візи	– попередній досвід міграції, зокрема трудової; – участь у студентських програмах, що передбачають навчання та працевлаштування за кордоном
---	--	--

Для збору емпіричної інформації було здійснено опитування шляхом анкетування. Опитування було проведено у два етапи. Перший етап дослідження – виявлення міграційних настроїв серед студентів Національного університету «Львівська політехніка», яке відбулося протягом березня 2014 року. Результати цього обстеження були презентовані на Міжнародній науково-практичній конференції «Brain Drain – Brain Gain: світовий контекст та українські реалії», що відбулася 8 жовтня 2014 р.

Генеральною сукупністю першого етапу дослідження була сума респондентів, яких виділили як об'єкт аналізу – студенти першого та п'ятого року навчання Національного університету «Львівська політехніка». Генеральна сукупність становила 6386 респондентів, з них 3566 – студенти I курсу, 2820 – студенти п'ятого року навчання (I курс спеціалісти та магістри) стаціонарної форми.

Для визначення чисельності вибіркової сукупності була використана формула (1):

$$n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{N \Delta^2 + t^2 \sigma^2} \quad (1)$$

де:

t – 1.96, за критерієм Стюдента, у відповідності з потрібною нам довірчою вірогідністю 0,95 (95%);

Δ – гранична похибка – 3, 18% (0,0318)

N – генеральна сукупність – 6386;

σ – імовірність вибору варіантів – 0,5

Отже,

$$\left. \begin{array}{l} t = 1,96 \\ N = 6386 \\ \Delta = 0,0318 \\ \sigma = 0,5 \end{array} \right\} n = \frac{1,96^2 \cdot 0,5^2 \cdot 6386}{6386 \cdot 0,0318^2 + 1,96^2 \cdot 0,5^2} = 826,7682267624658 \quad (2)$$

$$n \approx 827$$

Таким чином, при граничній похибці 3,18% та довірчій вірогідності 95%, вибірка сукупність становить 827 респондентів.

Опитування проводилося пропорційно частці загальної кількості студентів кожного інституту Львівської політехніки відповідного курсу (табл. 2).

Таблиця 2

**Вибіркова сукупність респондентів НУ «Львівська політехніка»
за інститутами та курсом навчання**

Назва інституту	I курс	Випускний курс	Загальна кількість респондентів
ІАРХ	31	33	64
ІБІД	22	30	52
ІГДГ	19	14	33
ІГСН	27	9	36
ІНЕМ	57	74	131
ІЕСК	21	27	48
ІІМТ	28	34	62
ІКНІ	65	44	109
ІКТА	38	46	84
ІМФН	14	11	25
ІТРЕ	26	25	51
ІХХТ	26	27	53
ІНПП	35	24	59
ІЕПТ	11	9	20
Всього	420	407	827

Другий етап дослідження – виявлення міграційних настроїв серед студентів початкових та випускних курсів Львівського національного університету ім. І. Франка, Львівського національного аграрного університету, Львівського національного медичного університету ім. Д. Галицького, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, які становили генеральну сукупність обстеження – 10 556 осіб. Для визначення чисельності вибіркової сукупності було використано аналогічну методологію розрахунку (формула 3 – 4):

$$n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{N \Delta^2 + t^2 \sigma^2} \quad (3)$$

де:

t – 1.96, за критерієм Стюдента, у відповідності з потрібною нам довірчою вірогідністю 0,95 (95%);

Δ – гранична похибка – 3, 18% (0,0318)

N – генеральна сукупність – 10556;

σ – імовірність вибору варіантів – 0,5

Отже,

$$\left. \begin{array}{l} t = 1,96 \\ N = 10556 \\ \Delta = 0,0318 \\ \sigma = 0,5 \end{array} \right\} n = \frac{1,96^2 \cdot 0,5^2 \cdot 10556}{10556 \cdot 0,0318^2 + 1,96^2 \cdot 0,5^2} = 871,3312695644205 \quad (4)$$

$n \approx 871$

Таким чином, вибірка сукупність становила 871 респондент. Розподіл респондентів здійснено пропорційно частці загальної кількості студентів кожного університету (табл. 3).

Таблиця 3

Вибіркова сукупність респондентів за навчальним закладом і курсом навчання

Назва навчального закладу	I курс	Випускний курс	Загальна кількість респондентів
Львівський національний університет імені Івана Франка	276	235	511
Львівський національний аграрний університет	58	66	124
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького	45	61	106
Львівський національний медичний університет ім. Д. Галицького	69	61	130
Всього	448	423	871

Опитування студентів цих ВНЗ проводилося протягом листопада 2014 р.

Анкету можна визначити як комбіновану (додаток А). Вона містить 40 питань, серед яких є запитання із закритими та відкритими варіантами. Анкета поділена на декілька тематичних блоків. Респонденти заповнювали анкети самостійно.

ПЕРШИЙ ЕТАП**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Вікові характеристики респондентів коливаються від 17 до 25 років (Додаток Б). Серед опитаних респондентів 46,19% чоловічої та 50,3% жіночої статі, решта 3,5% не відповіли на зазначене запитання. Переважна більшість студентів (95,61%) є неодруженими. 71,99% опитаних студентів проживають у Львівській області, 7,67% – в Івано-Франківській, 4,86% – у Тернопільській, 3,45% – у Закарпатській, 3,32% – у Волинській, решта 8,71% у інших областях України. Серед респондентів переважають жителі міст – 70,84%. Частка респондентів із сіл становить 19,4%, решта 9,76% – проживають у селищах міського типу.

71,90% респондентів навчаються на бюджетній формі навчання, решта 28,10% – на комерційній, при цьому фінансово незалежними визнали себе 24,33% студентів, та ще 9,73% – частково фінансово незалежними. Варто зауважити, що частка респондентів, яким грошей вистачає лише на продукти харчування становить 11,87%, 43,82% вистачає лише на необхідні речі, 40,76% можуть заощаджувати і лише 3,55% мають можливість купувати дорогі речі та предмети розкоші.

У результаті проведеного дослідження з'ясувалося, що студенти демонструють значну дотичність до міграції, зокрема, більше половини (майже 54%) респондентів були за кордоном та 67% мають родичів з трудовим міграційним досвідом (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Розподіл студентів за дотичністю до трудової міграції

Переважаю студенти їздили за кордон з метою туризму, однак 7,63% зізналися, що мають досвід працевлаштування за кодоном, а 11,12% – брали участь у студентських програмах, що пропонують навчання та роботу за межами України.

Серед основних здобутків перебування за кордоном студенти окреслили знайомство з новими культурами, нові навички, знання та інші суспільні цінності, а також підвищення рівня володіння іноземною мовою (рис. 1.2).

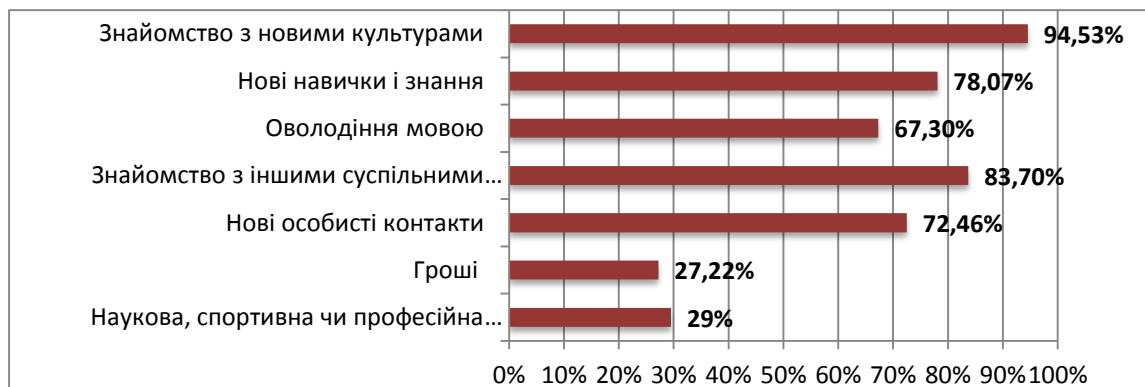

Рис. 1.2. Основні здобутки студентів внаслідок перебування за кордоном, N = 431

Серед усіх опитаних респондентів найбільше виявили бажання поїхати за кордон з метою працевлаштування (81,96%), а найменше – з метою постійного проживання (37%) (рис. 1.3), при цьому наявність можливостей для реалізації виявлених бажань істотно нижчі (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Розподіл респондентів за метою відносно бажання та можливості мігрувати

Якщо проаналізувати бажання та можливості міграції з метою працевлаштування та постійного місця проживання відносно курсів навчання (рис. 1.4 а, 1.4 б), то можемо помітити, що студенти останнього року навчання більше схильні до трудової міграції: 84,42% – мають бажання мігрувати, що на 4,82% більше, ніж першокурсники, та 40,64% – мають реальну можливість для цього, що на 5,44% більше, ніж студенти першого курсу (рис. 1.4 а). Хоча різниця щодо бажання виїзду за кордон на постійне місце проживання між першокурсниками і випускниками незначна – знаходиться у

межах статистичної похибки дослідження – однак різниця щодо реальної можливості є значимою – 7,44% (рис. 1.4 б). Це доводить, що студенти-першокурсники мають більше шансів виїхати за кордон на постійне місце проживання, ніж випускники.

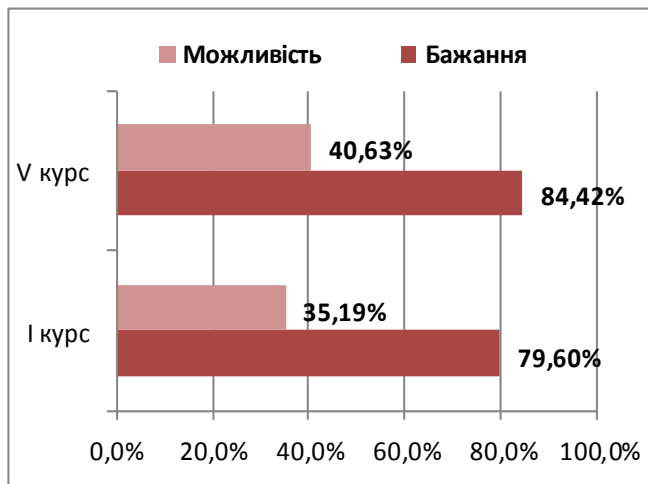

Рис. 1.4 а. Розподіл респондентів щодо бажання та можливості трудової міграції відносно курсу навчання

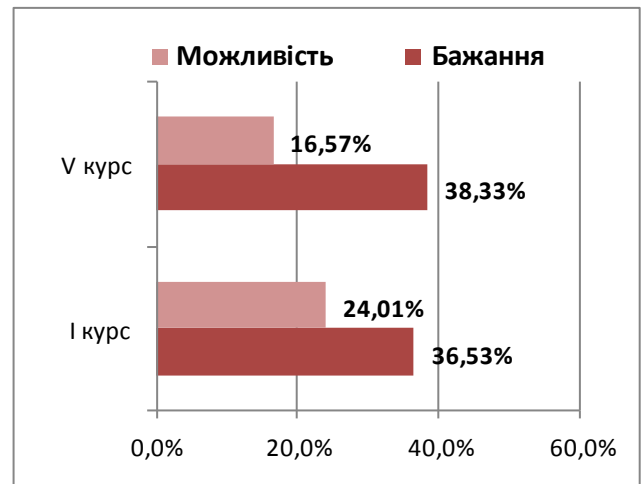

Рис. 1.4 б. Розподіл респондентів щодо бажання та можливості міграції з метою постійного проживання відносно курсу навчання

Загалом, збіг бажання та можливості реалізації міграційних настроїв з метою працевлаштування та навчання становив менше 50%, а постійного проживання – менше 20%. Зважаючи на такі особливості, ми вираховували потенційних мігрантів серед респондентів. З'ясувалося, що частка потенційних трудових мігрантів становить 33%, потенційних емігрантів (тих осіб, які виїдуть за кордон на постійне проживання) – 11%, частка потенційної студентської мобільності – майже 33%. Однак якщо звернути увагу на бажаний термін перебування респондентів за кордоном, то частка осіб, які хотіли б поїхати назавжди, становить лише 7,5% (рис. 1.5).

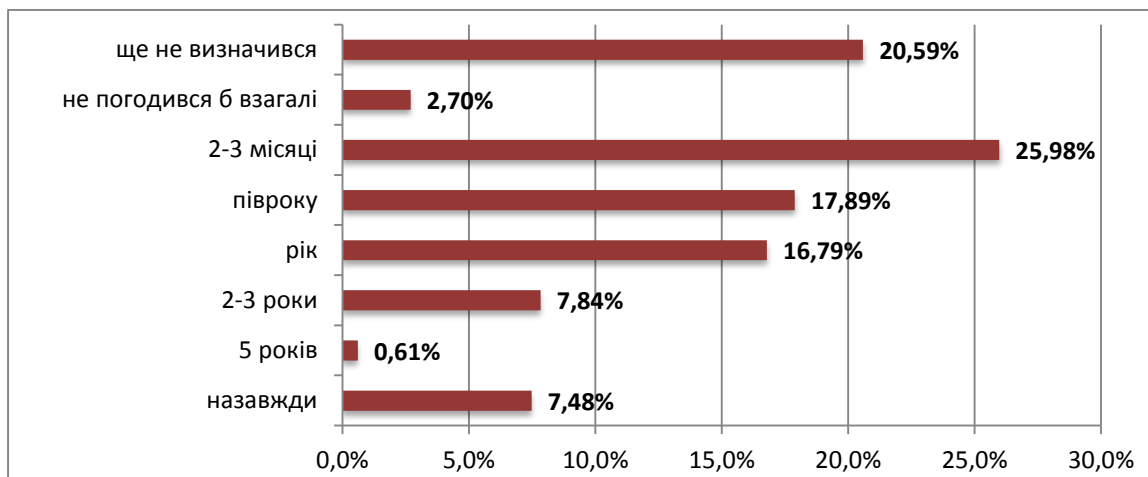

Рис. 1.5. Розподіл частот відповідей щодо бажаного терміну міграції

Як видно з рис. 1.5., частка респондентів, які виявляють бажання мігрувати терміном не більше одного року, становить майже 61%, що свідчить про ймовірність домінування циркулярної міграції в майбутніх міграційних процесах. Достатньо багато респондентів (20,5%) не визначилася з відповіддю на це питання. Ще більше студентів (34,7%) не визначилися, де вони бачать своє майбутнє (рис. 1.6).

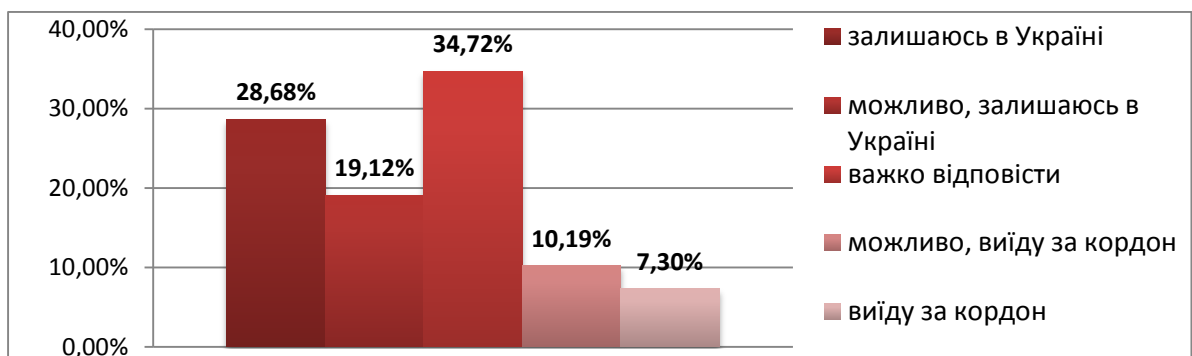

Рис. 1.6. Розподіл частот відповідей на запитання «Де Ви бачите своє майбутнє?»

При цьому частка тих, хто однозначно бачить своє майбутнє за кордоном, складає 7,3% (рис. 1.6), що частково спростовує отримані дані потенційної еміграції у розмірі 11%. Студенти початкових та випускних курсів по-різному відповіли на це запитання (рис. 1.7), зокрема, частка тих, хто не визначився, можливо, поїде за кордон та однозначно бачить своє майбутнє за кордоном, є вищою для першокурсників, натомість студенти-випускники більше схилиються до того, щоб залишитися в Україні: 34,43% – однозначно в Україні та ще 21,27% – можливо, в Україні.

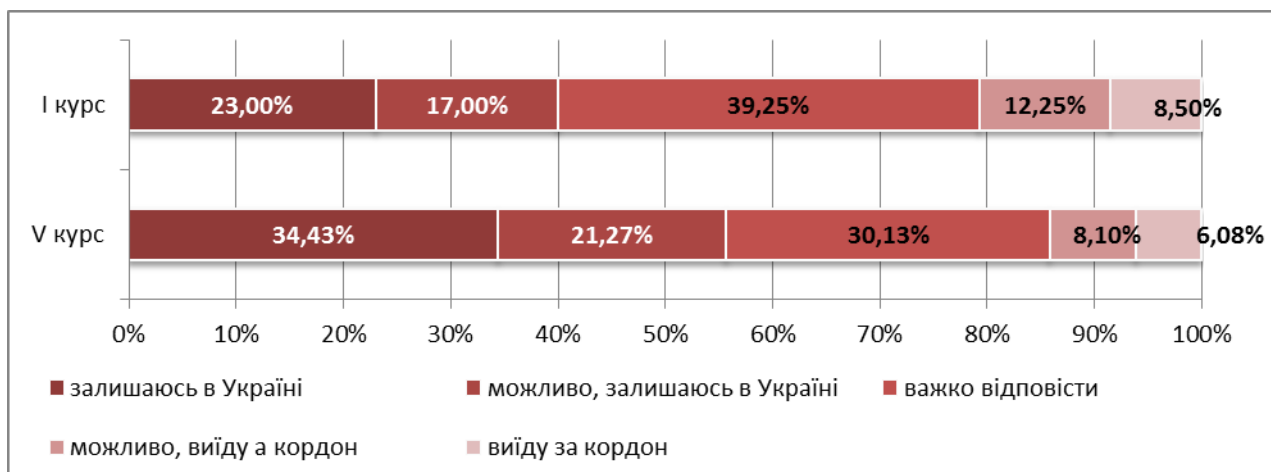

Рис. 1.7. Розподіл респондентів щодо бачення їхнього майбутнього відносно курсу навчання

Слід підкреслити, що студенти, які навчаються на комерційній основі, більш схильні до виїзду за кордон, ніж ті, хто навчається на бюджетній основі: 11,82% проти 5,63% відповідно. Крім того, суспільно активні студенти не дуже охочі залишатися в Україні і частіше бачать своє майбутнє за кордоном (рис. 8).

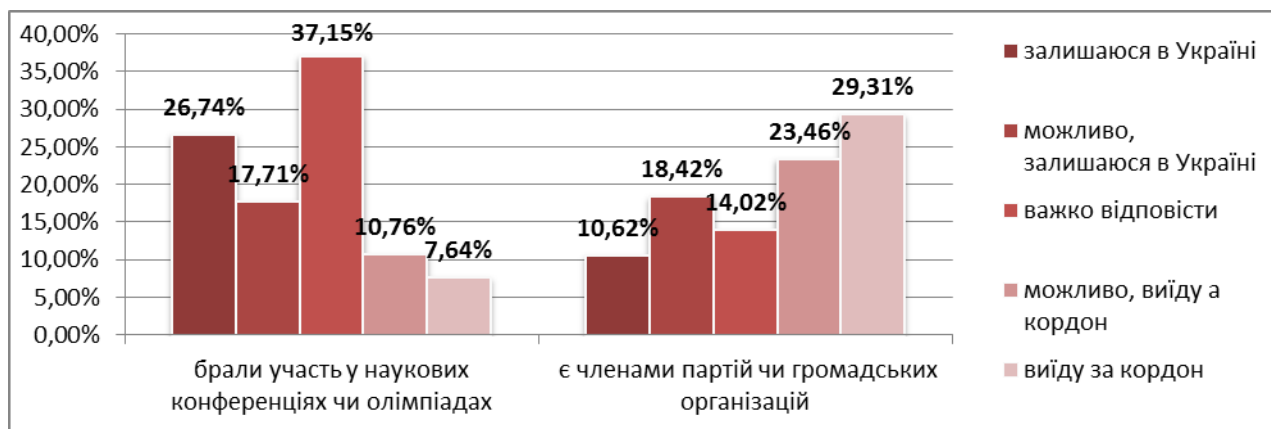

Рис. 1.8. Розподіл суспільно активних та успішних студентів відносно відповіді на запитання «Де Ви бачите своє майбутнє»

Натомість значна частка успішних студентів, які брали участь у наукових конференціях та олімпіадах, ще не визначилися з відповіддю на це запитання (37,15%), а також майже третина однозначно бачить своє майбутнє в Україні (рис. 1.8).

Спостерігаються варіації і відносно спеціальностей студентів. Так, респонденти, які навчаються в Інституті гуманітарних та соціальних наук, а також в Інституті хімії та хімічних технологій демонструють найбільше бажання поїхати за кордон з метою постійного проживання: 54,84% та 54,17% відповідно (табл. 1.2). Натомість цей

показник серед студентів Інституту екології, природоохоронної діяльності та туризму становить лише 20% (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Розподіл респондентів за інститутами Національного університету «Львівська політехніка» відносно бажаної цілі міграції, у % до всіх респондентів зазначеного інституту, які відповіли на це запитання

Назва інституту НУ «Львівська політехніка»	Мають бажання поїхати за кордон з метою		
	працевлаштування, %	навчання, %	постійного проживання, %
IAPX	90,00	91,53	43,86
ІБІД	98,00	69,57	24,44
ІГДГ	84,38	64,29	25,81
ІГСН	83,87	88,89	54,84
ІНЕМ	76,52	77,59	38,10
ІЕСК	84,78	60,47	32,56
ІІМТ	75,81	60,71	26,79
ІКНІ	85,05	93,40	37,86
ІКТА	83,13	74,70	37,04
ІМФН	83,33	66,67	42,86
ІТРЕ	88,24	79,59	44,68
ІХХТ	83,33	71,74	54,17
ІНПП	65,52	76,36	34,48
ІЕПТ	60,00	80,00	20,00

Як видно з табл. 1.2, істотні розбіжності існують відносно інших цілей міграції. Зокрема, найбільше бажання навчатися за кодом мають студенти ІКНІ (93,4%), ІАРХ (91,53%), ІГСН (88,89%), а найменше – ІЕСК (60,47%), ІІМТ (60,71%), ІГДГ (64,29%). Щодо трудової міграції, то майже всі студенти (98%) ІБІД бажають працевлаштуватися за кодом (табл. 1.2). Достатньо високий цей показник також спостерігається серед студентів ІАРХ (90%) та ІТРЕ (88,24%), а найнижчий – серед ІНПП (65,52%).

Як уже зазначалося, одним з основних завдань дослідження було виявлення чинників, що спонукають студентську молодь до міграції. Результати проведеного дослідження свідчать про домінування економічних чинників, зокрема, найгострішою виявилася проблема зайнятості, про що зазначили загалом 81,19% респондентів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Розподіл чинників відносно мети міграції

Чинник	Частота серед респондентів, які бажають виїхати на постійне місце проживання, %	Частота серед респондентів, які бачать своє майбутнє за кордоном, %	Частота серед усіх респондентів, %
Відсутність роботи в Україні	88,93	93,75	81,19
Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	54,43	47,73	46,78
Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України	87,85	89,13	74,81
Можливість збільшення матеріального статку	88,07	89,13	77,89
Професійна нереалізованість в Україні	70,20	81,63	61,95
Небажання залишатися в Україні	32,89	58,14	18,91
Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	69,26	66,67	65,50
Рівень корупції в Україні	63,39	71,43	58,78
Якість медичного обслуговування	66,23	76,74	56,10

При цьому серед респондентів, які бажають виїхати за кордон на постійне місце проживання, про безробіття в Україні як чинник міграції зазначають 88,93%, а серед тих, то бачить своє майбутнє за кордоном – 93,75% (табл. 1.3). Однаково вагомим чинником, що спонукає студентську молодь бачити їхнє майбутнє за кордоном, є можливість для збільшення матеріального статку, а також бажання фахової самореалізації – 89,13%. Аналогічні чинники є важливими і для респондентів, які бажають виїхати за кордон для постійного місця проживання (табл. 1.3). Варто також зазначити, що наявність батьків чи близьких родичів, які проживають чи працюють за кордоном, не виявилася достатньо вагомим чинником міграції (табл. 1.3).

Як видно з табл. 1.4, найбільш болючою проблема зайнятості є для студентів, які навчаються в ІХХТ (93,18%), ІЕПТ (93,75%), ІБІД (92,5%), ІГСН (90,63%). Міграцію як спосіб вирішення проблеми збільшення матеріального статку обирають переважно студенти ІТРЕ (87,50%), ІГСН (87,10%), ІАРХ (85,42%), ІЕСК (82,93%).

Таблиця 1.4

Розподіл респондентів за чинниками міграції та інститутами, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Частка респондентів, які обрали цей чинник (%)	Чинник								
	Відсутність роботи в Україні	Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за кордоном	Можливість збільшення матеріального статку	Професійна нереалізованість в Україні	Небажання залишатися в Україні	Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	Рівень корупції в Україні	Якість медичного обслуговування в Україні
	81,19	46,78	74,81	77,89	61,95	18,91	65,50	58,78	56,10
У тому числі за інститутами									
ІАРХ	84,31	51,06	90,20	85,42	79,59	13,95	73,47	64,44	57,78
ІБІД	92,50	38,89	70,73	75,61	61,90	16,67	67,50	68,75	64,52
ІГДГ	89,66	40,00	73,08	69,23	50,00	19,23	53,85	66,67	62,96
ІГСН	90,63	61,29	68,75	87,10	56,25	17,24	58,06	57,14	70,00
ІНЕМ	76,92	48,86	76,34	80,00	70,00	13,58	57,30	60,47	51,19
ІЕСК	88,10	47,37	76,74	82,93	65,79	30,56	61,54	63,16	65,79
ІІМТ	81,82	55,32	77,55	75,47	52,94	16,67	61,54	50,00	58,00
ІКНІ	74,47	36,78	73,40	71,91	58,89	17,65	68,13	65,52	50,00
ІКТА	75,32	36,11	70,27	76,00	57,53	27,14	68,92	56,94	52,11
ІМФН	81,82	40,00	72,73	68,18	63,16	5,26	60,00	66,67	57,89
ІТРЕ	76,60	44,68	67,39	87,50	51,11	8,51	60,00	47,83	48,89
ІХХТ	93,18	60,00	71,43	78,95	67,57	29,03	81,08	56,25	68,57
ІНПП	72,22	56,86	77,55	73,21	62,00	29,79	69,81	48,00	45,83
ІЕПТ	93,75	53,85	83,33	80,00	66,67	20,00	68,75	44,44	70,00

Бажання фахової самореалізації як чинник міграції вказали студенти ІАРХ (90,20%) та ІЕПТ (83,33%), ІНПП (77,55%), ІІМТ (77,55%). Міграцію для отримання нових навичок і знань, які не доступні в Україні, обирають студенти ІХХТ (81,08%), ІАРХ (73,47%), ІНПП (69,81%), ІКТА (68,92%). Проблемою професійної нереалізованості в Україні може бути зумовлена міграція студентів, які навчаються в ІАРХ (79,59%), ІНЕМ (70%), ІХХТ (67,57%) та ІЕПТ (66,67%). На рівень корупції в Україні найбільше зважають студенти ІБІД (68,75%), ІГДГ (66,67%), ІМФН (66,67%), ІКНІ (65,52%). Якістю медичного обслуговування найбільше незадоволені студенти ІГСН (70%), ІЕПТ (70%), ІХХТ (68,57%), ІЕСК (65,79%). Наявність родичів за кордом є важливим чинником для міграції студентів ІГСН (61,29%), ІХХТ (60%), ІНПП (56,86%), ІІМТ (55,32%). Небажання

залишатися в Україні як вияв найбільшого відчаю проявляє найменша частка респондентів – 18,91%. Тим не менше, найчастіше цей чинник міграції обирали студенти ІЕСК (30,56%), ІНПП (29,79%), ІХХТ (29,03%), ІКТА (27,14%).

Якщо розглядати розподіл чинників міграції відносно курсу навчання, то, як видно з табл. 1.5, рівень корупції в Україні, відсутність місця праці в Україні та рівень матеріального добробуту є вагомими чинниками міграції для студентів випускного курсу навчання, ніж для першокурсників. Різниця у розподілі частот відповідей відносно курсу навчання за іншими чинниками є незначною і коливається у межах статистичної похибки дослідження.

Таблиця 1.5

Розподіл респондентів за чинниками міграції та курсом навчання, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Чинник міграції	I курс	Випускний курс	Різниця
Відсутність роботи в Україні	78,39	84,10	5,71
Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	48,06	45,36	2,7
Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України	74,93	74,68	0,25
Можливість збільшення матеріального статку	75,71	80,24	4,53
Професійна нереалізованість в Україні	60,87	63,14	2,27
Небажання залишатися в Україні	18,61	19,24	0,63
Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	65,88	65,09	0,79
Рівень корупції в Україні	54,46	63,51	9,05
Якість медичного обслуговування	56,21	55,97	0,24

Аналіз гендерних особливостей чинників міграції доводить, що більшість із них є однаково важливими для усіх респондентів, при цьому варто підкреслити, що жінки обирали більше варіантів відповідей, ніж чоловіки. Тим не менше, спостерігається відмінність щодо рівня корупції в Україні – цей чинник є важливішим для чоловіків, ніж для жінок, натомість наявність родичів, які проживають чи працюють за кордоном, є вагомим чинником для жінок, ніж для чоловіків (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Гендерний розподіл респондентів щодо чинників міграції, у %

Серед чинників, що стримують міграцію, домінують наявність родини та друзів в Україні – 92,51% та почуття патріотизму – 85,92% (рис. 1.10). Слід зауважити, що наявність роботи теж виявився достатньо вагомим стримуючим чинником, про що зазначили 55,85% респондентів. Незважаючи на те, що можливість збільшення матеріального статку як чинник міграції за частотою відповідей був другим (табл. 1.3) та становив 77,89%, однак наявність економічного статку (капіталу або майна) як стримуючий чинник обрала половина респондентів (рис. 1.10).

Рис. 1.10. Фактори, що стримують міграцію, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Якщо проаналізувати важливість стримуючих факторів міграції у розрізі курсу навчання студентів, то можна зауважити, що такі фактори, як наявність родини та друзів в Україні, почуття патріотизму, наявність певного соціального статусу,

відсутність коштів на оформлення документів є однаково важливими для всіх респондентів, однак наявність роботи та економічного статку, капіталу чи майна є значно важливішими для студентів-випускників, ніж для першокурсників (табл. 1.6). Зважаючи на напружену ситуацію, що склалася на ринку праці України, зокрема у сфері зайнятості молоді, завдяки цим результатам можемо пояснити, чому студенти п'ятого курсу мають більше бажання виїхати за кордон з метою працевлаштування (рис. 1.4 а). Натомість для першокурсників складність входження в нове середовище є більш стримуючим фактором, ніж для випускників (табл. 1.6). Тому вони, адаптувавшись до нового середовища, більше схильні до того, щоб залишитися за кордоном на постійне проживання (рис. 1.4 б).

Таблиця 1.6

Розподіл респондентів за стримуючими факторами міграції та курсом навчання, у % до усіх респондентів, які відповіли на це запитання

Фактори, що стримують міграцію	I курс	Випускний курс	Різниця
почуття патріотизму	85,82	86,03	0,21
наявність родини та друзів в Україні	92,80	92,20	0,6
наявність економічного статку (капіталу) або майна	46,30	54,95	8,65
наявність роботи	50,27	61,74	11,46
складність входження в нове середовище	31,50	26,77	4,73
відсутність коштів на оформлення документів, візи тощо	42,49	41,61	0,88
наявність певного соціального статусу	44,41	43,38	1,03

Зважаючи на те, що основну частку (33%) потенційних мігрантів становить трудова міграція, розглянемо детальніше отримані результати опитування щодо чинників, які на неї впливають, бажаного способу працевлаштування за кордоном, виду зайнятості, країни працевлаштування тощо.

Проведене нами дослідження підтверджує гіпотезу про те, що дотичність до трудової міграції впливає на міграційні настрої, зокрема, частка бажаючих поїхати за кордон з метою працевлаштування серед студентів, які брали участь у програмах, що пропонують навчання та працевлаштування за кордоном, становить 85,23%, а серед тих, хто не брав участі у таких програмах – 81,52%. Також кореляція щодо бажання трудової міграції спостерігається відносно наявності попереднього досвіду перебування за кордоном незалежно від його мети: серед тих респондентів, які були

за кордоном, виявили бажання до трудової міграції 85,16% на фоні 78,53% – серед тих, хто за кордоном ніколи не був.

Крім того, ми прослідковуємо певну кореляцію даних щодо бажання та наявності реальної можливості міграції серед тих респондентів, які мають родичів, які працюють за кордоном (рис. 1.11).

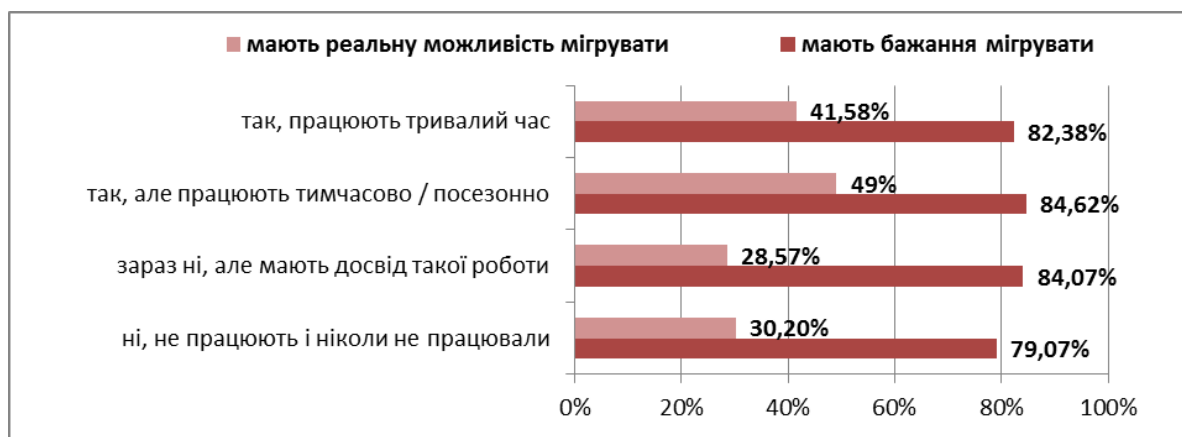

Рис. 1.11. Кореляція міграційного досвіду родичів та бажання і реальних можливостей міграції респондентів, % відповідей

У ході здійсненого дослідження виявилось, що бажання трудової міграції найбільшою мірою проявляють найбідніші та найбагатші верстви студентів (рис. 1.12). Так, найменше бажання поїхати за кордон з метою працевлаштування задекларували респонденти, які мають достатньо коштів, щоб купувати необхідні речі та заощаджувати, а найбільше – яким вистачає лише на продукти харчування (рис. 1.12). При цьому частка респондентів, яким вистачає коштів на придбання лише необхідних речей, та тих, які мають можливість купувати дорогі речі і предмети розкоші, є співмірною (рис. 1.12).

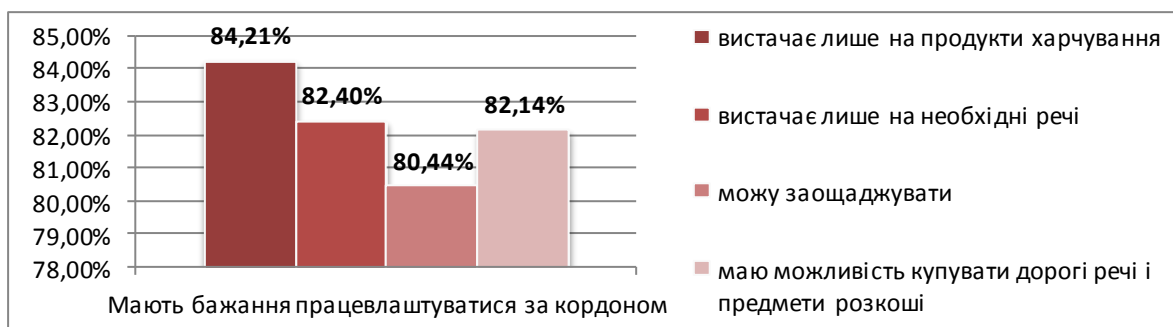

Рис. 1.12. Вплив матеріального стану респондентів на бажання працевлаштуватися за кордоном

Зважаючи на це, можна припустити, що саме найбагатші верстви будуть працевлаштовуватися за кордоном легально та відповідно до отриманої кваліфікації, а також зможуть оволодіти новими навичками і знаннями за кордоном, а найбідніші – втратять свою кваліфікацію. При цьому слід зазначити, що ми прослідкували кореляцію рівня матеріального забезпечення респондентів та наявності реальної можливості працевлаштуватися за кодоном: частка серед найбагатших становила 62,96%, серед найбідніших – 35,87%. Це свідчить про високу ймовірність міграції саме найбагатших респондентів.

Однак, якщо проаналізувати бажаний рівень заробітної плати, яку хотіли б отримувати респонденти в Україні і не виїжджати за кордон, то цей показник виявився не дуже високим (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Бажаний рівень місячної заробітної плати в Україні та за кордоном, дол. США

Найменування отриманих значень	за кодоном	в Україні
Мінімальне значення	375	250
Максимальне значення	6 250	3 125
Середнє значення	1 352	766
Найчастіше значення	1 250	625

Виходячи з отриманих результатів дослідження щодо бажаного рівня заробітної плати в Україні, можемо зробити висновок, що середньомісячна заробітна плата у розмірі 5 тис. грн. (417 дол. США) може скоротити обсяг кваліфікованої трудової еміграції молоді приблизно на 62%. На наш погляд, це достатньо вагомий показник, особливо зважаючи на те, що 28,75% респондентів погодяться на нелегальну міграцію. Співставляючи частку відповідей щодо чинників міграції та готовності до легальної чи нелегальної міграції¹, ми з'ясували, що основними чинниками нелегальної міграції є відсутність місця праці, де різниця склала 4,69%, бажання збільшити матеріальний статок – 7,19%, та рівень корупції в Україні – 8,75%, а для легальної міграції – бажання оволодіти знаннями і навичками, що не доступні в Україні, – 8,57% та якість медичного обслуговування – 5,29%. Усі інші чинники

¹ Розрахунок здійснювався шляхом визначення різниці з отриманих даних двовимірного аналізу частки респондентів, які бажають поїхати за кордон легально чи нелегально та обрали цей чинник.

виявилися співмірними як для врегульованих, так і нерегульованих мігрантів (або їхня різниця коливалася у межах статистичної похибки дослідження).

Щодо розподілу можливих нерегульованих трудових мігрантів за інститутами навчання, то майже 50% студентів ІЕСК виявили згоду працевлаштовуватися за кордоном нелегально (рис. 1.13).

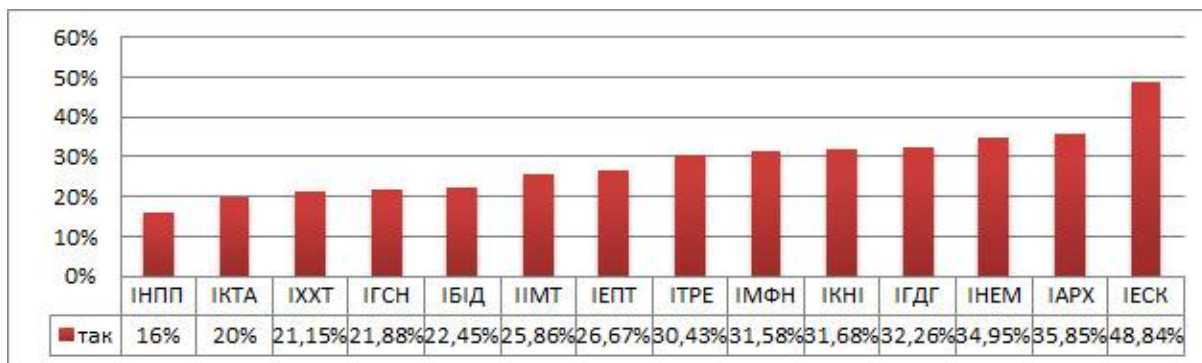

Рис. 1.13. Частка респондентів, які погодилися б працювати за кордоном нелегально, відносно інституту навчання

Достатньо високим, зокрема більше третини, цей показник також виявився серед студентів ІАРХ, ІГДГ, ІНЕМ, ІТРЕ, ІМФН, ІКНІ (рис. 1.13).

Проведене опитування виявило, що лише 23% респондентів однозначно не погодяться працювати за кордоном не за фахом, 34% – погодяться на такий вид зайнятості лише тимчасово, а решта 43% однозначно готові виконувати роботу, що не відповідає отриманій спеціальності. Як видно з табл. 1.7, найбільш схильними до працевлаштування, що не відповідає отриманій кваліфікації, є студенти, які навчаються в ІЕСК (65,91%), ІТРЕ (57,45%) та ІХХТ (52,94%).

Таблиця 1.8

Розподіл респондентів, які погодяться працевлаштуватися за кордоном на роботі, що не відповідає їхній кваліфікації, за інститутами навчання, у % до усіх респондентів даного інституту, які відповіли на це запитання

Інститут	Чи погодилися б Ви працювати за кордоном не за фахом?		
	Так	Ні	Тимчасово
ІАРХ	27,27	29,09	43,64
ІБІД	50,98	17,65	31,37
ІГДГ	45,16	29,03	25,81

ІГСН	40,63	15,63	43,75
ІНЕМ	43,40	21,70	34,91
ІЕСК	65,91	11,36	22,73
ІІМТ	37,93	37,93	24,14
ІКНІ	42,57	21,78	35,64
ІКТА	25,00	32,89	42,11
ІМФН	47,37	26,32	26,32
ІТРЕ	57,45	6,38	36,17
ІХХТ	52,94	13,73	33,33
ІНПП	41,51	26,42	32,08
ІЕПТ	41,18	11,76	47,06

Як видно з табл. 1.8, тимчасово виконувати таку роботу також погодяться студенти ІЕПТ (47,06%), ІГСН (34,75%) та ІАРХ (43,64%).

Ще одним завданням дослідження було з'ясування потенційної країни призначення студентської міграції. Для цього ми застосовували схожий принцип, як і для потенційних мігрантів: виявили бажану країну призначення, країну, куди студенти мають реальну можливість поїхати, і зіставили отримані дані. Результати цієї частини проведеного дослідження представлено у табл. 1.9. та рис. 1.14.

Таблиця 1.9

Розподіл основних країн призначення за бажанням та наявністю реальних можливостей міграції

Наявність бажання		Наявність можливості	
Назва країни	Частотність відповідей	Назва країни	Частотність відповідей
США	414	Польща	394
Німеччина	308	США	255
Польща	244	Німеччина	168
Велика Британія	240	Італія	90
Канада	139	Росія	79
Італія	119	Велика Британія	78
Франція	89	Канада	78
Австралія	70	Чеська Республіка	74
Швейцарія	54	Австрія	42

Як бачимо з рис. 1.14, найбільший збіг щодо бажання та наявності реальних можливостей для міграції виявляють студенти щодо Польщі (90%).

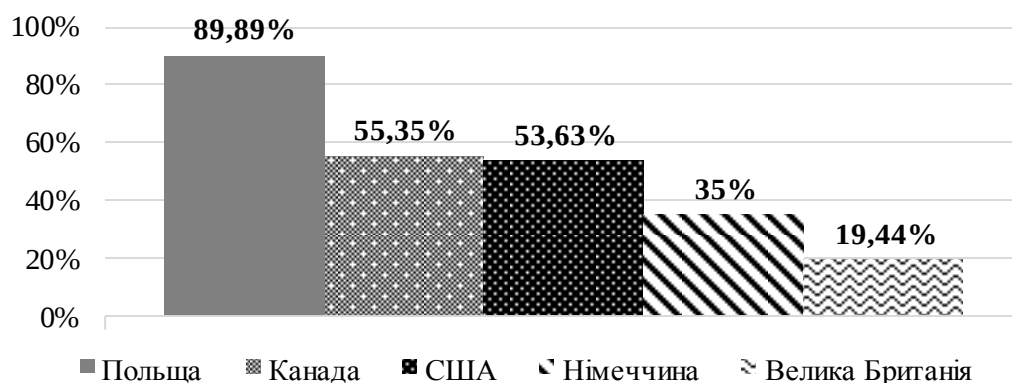

Рис. 1.14. Збіг бажаної країни еміграції та наявності для цього реальних можливостей

Достатньо високий показник збігу спостерігається також для Канади та США – більше половини респондентів, які бажають мігрувати до цих країн, мають для цього реальну можливість (рис. 1.14). Незважаючи на те, що до Німеччини хотіли б поїхати 308 респондентів, однак реальну можливість для цього мають лише 168 студентів. Загалом збіг бажання та наявності можливості для реалізації міграційних настроїв до цієї країни становить 35%. Менше п'ятої частини респондентів, які б хотіли поїхати до Великої Британії, мають для цього реальну можливість. Частково це можна пояснити тим, що Велику Британію як бажану країну призначення більшою мірою обирали студенти-першокурсники, натомість США та Німеччина виявилися більш привабливими для студентів-випускників (рис. 1.15).

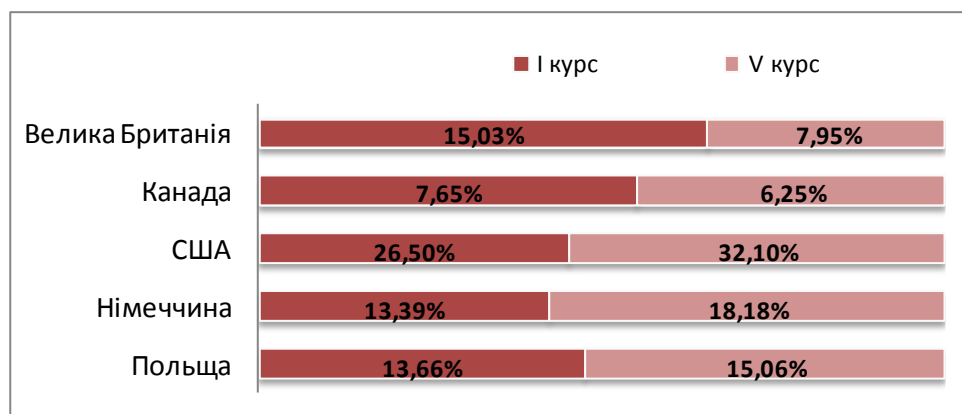

Рис. 1.15. Розподіл основних бажаних країн призначення за курсом навчання студентів, у % до інших країн серед відповідної категорії респондентів

Як показало дослідження, вибір бажаної країни призначення також частково зумовлений володінням респондентами відповідною іноземною мовою. Так, серед

студентів, які володіють англійською мовою, США як бажану країну міграції обрало 30,86% респондентів та ще 13,65% обрали Велику Британію (табл. 9). Певна кореляція прослідковується і щодо студентів, які володіють англійською та німецькою мовами: основними країнами призначення були ними визначені США, Німеччина та Австрія (табл. 1.9), а також щодо тих, хто володіє англійською та польською, оскільки вони обирали переважно США та Польщу (табл. 1.10).

Таблиця 1.10

Кореляція бажаної країни призначення та володіння іноземною мовою

Іноземна мова, якою володіє респондент	Бажана країна призначення					
		Частка респондентів, які обрали цю країну, %		Частка респондентів, які обрали цю країну, %		Частка респондентів, які обрали цю країну, %
англійська	США	30,86	Німеччина	13,95	Велика Британія	13,65
німецька	Німеччина	33,33	США	33,33	Польща	16,67
французька	США	36,36	Італія	27,27	Швейцарія	18,18
англійська та німецька	США	28,57	Німеччина	25,27	Австрія	7,69
англійська та польська	США	21,67	Польща	21,67	Німеччина	13,33

Загалом частка респондентів, які зазначили, що вибір країни призначення обумовлений володінням відповідною іноземною мовою, варіюється від 26,06% щодо першої обраної країни до 16,88% щодо третьої обраної країни (Додаток Б). При цьому цей чинник виявився домінуючим при виборі першої країни призначення (Додаток Б).

Незважаючи на те, що основними країнами призначення були обрані США, Велика Британія та Канада, достатньо вагому частку також становлять респонденти, які б хотіли поїхати до країн-членів ЄС. В контексті цього нам було важливо з'ясувати, яким чином може вплинути відміна візового режиму між Україною та ЄС на міграційну активність студентів. У ході дослідження з'ясувалося, що майже 40% респондентів отримують додаткову можливість для реалізації туристичних подорожей, 10,16% вважають, що отримують можливість для навчання у країнах ЄС, 22,13% зазначили, що зможуть працевлаштуватися, та ще 13,66% – зможуть іноді

підробляти в цих країнах. З цього можна зробити висновок, що наявність візового бар'єру не перешкоджає студентській мобільності, а лише істотно зменшує потік українських туристів та трудових мігрантів до ЄС.

Як виявило проведене дослідження, події на Майдані, що відбулися протягом кінця 2013 – весни 2014 рр., вплинули на міграційні настрої студентів, про що зазначили 42,8% респондентів. З них 62,88% зауважили, що у них зменшилося бажання мігрувати, а у решти 37,12% – збільшилося.

Таким чином, підводячи загальний підсумок першого етапу дослідження, можемо зазначити, що частка потенційних трудових мігрантів серед студентів Національного університету «Львівська політехніка» становить 33%, потенційних емігрантів (на постійне місце проживання) – 11,22%, хоча однозначно бачать своє майбутнє за кордоном лише 7,3%. При цьому студенти першокурсники більш схильні до виїзду за кордон на постійне місце проживання, а студентів випускного курсу більше цікавить працевлаштування за кордоном. Серед спеціалістів, які найімовірніше можуть втратити свої кваліфікації у зв'язку з міграцією, є енергетики, машинобудівельники, радіотехніки, хіміки. Найважливіші чинники міграції – безробіття, бажання збільшення матеріального статку, потреба фахової самореалізації, натомість найважливіші стримуючі фактори – родина та почуття патріотизму. При цьому міграційний досвід та наявність родичів за кордоном сприяють посиленню міграційних настроїв, а Євромайдан зменшив бажання мігрувати значної частини студентів. Короткотермінова міграція домінуватиме в міграційних процесах, а безвізовий режим з ЄС буде сприяти цьому. Найбільш імовірні країни призначення: США, Німеччина, Канада, Польща. Невизначеність респондентів у питаннях бачення свого майбутнього та терміну можливої міграції свідчить про наявність вагомego потенціалу для розробки ефективної міграційної політики та можливих засобів регулювання цієї проблеми.

ДРУГИЙ ЕТАП

Львівський національний університет імені Івана Франка,

Львівський національний аграрний університет,

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Вікові характеристики респондентів коливаються від 16 до 30 років (Додаток В). Серед опитаних респондентів 31,92% чоловічої та 67,05% жіночої статі, решта 1,03% не відповіли на зазначене запитання. Переважна більшість студентів (92,88%) є неодруженими. 68,93% опитаних студентів проживають у Львівській області, 5,01% – у Волинській, 4,88% – в Івано-Франківській, 4,62% – у Тернопільській, решта 16,56% у інших областях України. Серед респондентів переважають жителі міст – 65,96%. Частка респондентів із сіл становить 23,67%, решта 10,37% проживають у селищах міського типу. Водночас, склад респондентів різних ВНЗ за цим показником значно відрізняється. Так, частка студентів ЛНУ, які до вступу в університет проживали в селі, становить 17,96%, ЛНМУ – лише 15,87%, а студентів ЛНАУ – 40,68%, а ЛНУМВБТ – 41,35%. Прослідковуються й певні відмінності щодо регіону походження студентів. Так, частка респондентів з Волинської області в ЛНУ становить лише 2,23% та в ЛНАУ – 4,30% у той час, як у ЛНМУ – 10,32%, а у ЛНУМВБТ – 12,79%. Крім цього частка респондентів з Львівської області є найвищою в ЛНУ 71,73% та ЛНАУ – 72,04%, а найнижчою в ЛНМУ – 57,14%.

62,99% респондентів навчаються на бюджетній формі навчання, решта 37,01% – на комерційній, при цьому фінансово незалежними визнали себе 17,31% студентів, та ще 10,92% – частково фінансово незалежними. Варто зауважити, що частка респондентів, яким грошей вистачає лише на продукти харчування становить 10,82%, 37,74% вистачає лише на необхідні речі, 46,72% можуть заощаджувати і лише 4,72% мають можливість купувати дорогі речі та предмети розкоші.

У результаті проведеного дослідження з'ясувалося, що студенти демонструють значну дотичність до міграції, зокрема, лише 35,52% респондентів зазначили, що їхні родичі не працюють і ніколи не працювали за кордоном (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Розподіл студентів за дотичністю до трудової міграції

Крім цього, 55,66% респондентів були за кордоном. 8,27% з усіх опитаних студентів виїжджали за кордон з метою працевлаштування та 9,30% - брали участь у студентських програмах, що пропонують навчання та роботу за кордоном. Найбільше виїжджали за кордон з метою працевлаштування студенти ЛНУМВБТ (14,95%), а найменше – студенти ЛНУ (5,28%). Щодо участі у студентських програмах, які пропонують навчання та працевлаштування за кордоном, то найвища частка таких респондентів спостерігалася в ЛНАУ (14,52%), а найнижча – в ЛНМУ (7,69%).

Серед основних здобутків перебування за кордоном студенти окреслили знайомство з новими культурами, та іншими суспільними цінностями, а також нові навички та знання й особисті контакти (рис. 2.2.).

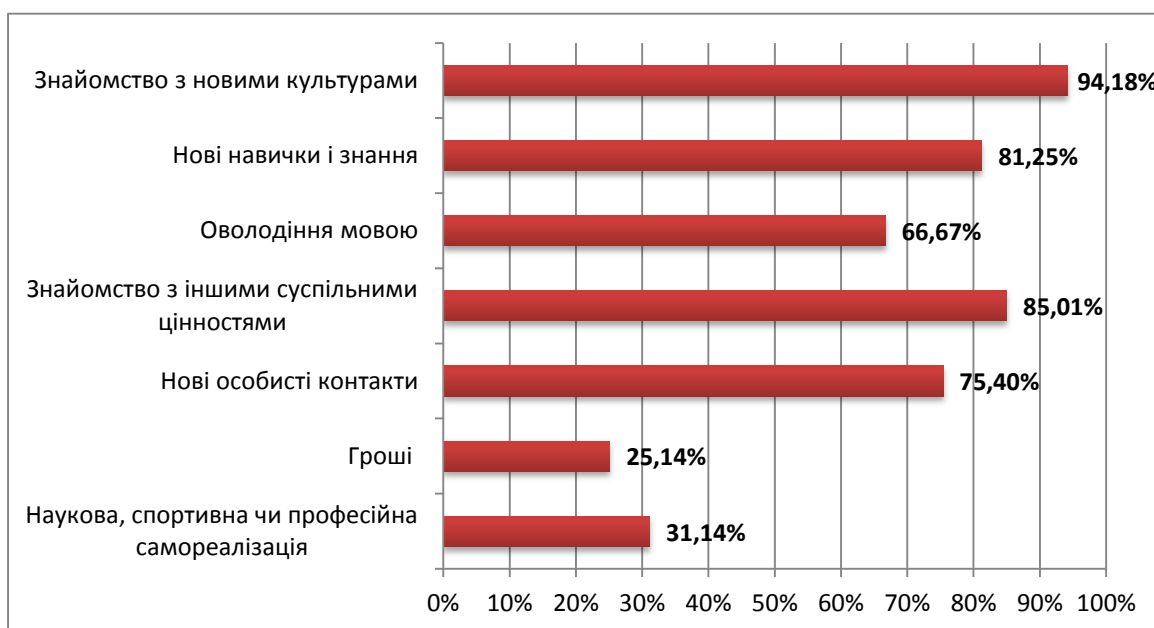

Рис. 2.2. Основні здобутки студентів внаслідок перебування за кордоном, N = 472

Серед усіх опитаних респондентів найбільше виявили бажання поїхати за кордон з метою працевлаштування (81,78%), та навчання (79,57%) а найменше – з метою постійного проживання (44,25%) (рис. 2.3), при цьому наявність можливостей для реалізації виявлених бажань істотно нижчі (рис. 2.3).

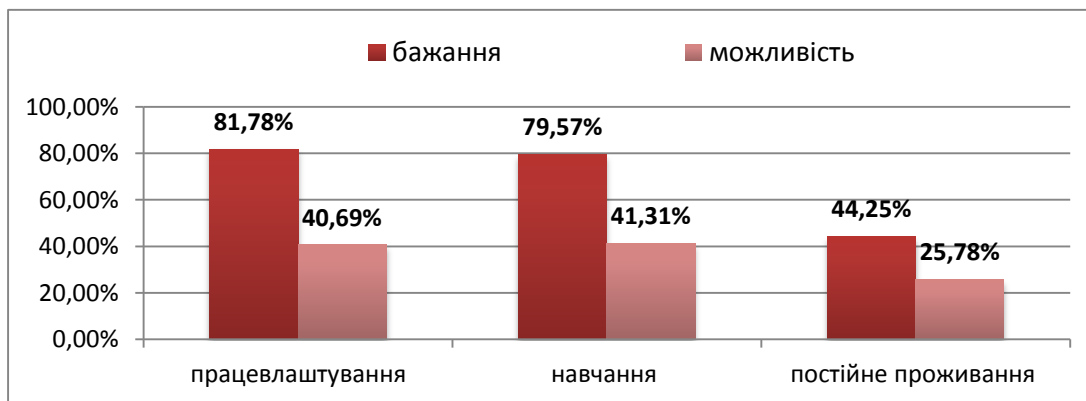

Рис. 2.3. Розподіл респондентів за метою відносно бажання та можливості мігрувати

Аналіз бажання щодо трудової міграції у розрізі навчальних закладів демонструє достатньо різні показники, зокрема найбільше бажання працевлаштуватися за кордоном мають студенти ЛНУВМБТ (92,16%), а найменше ЛНУ (76,83%) (рис. 2.4)

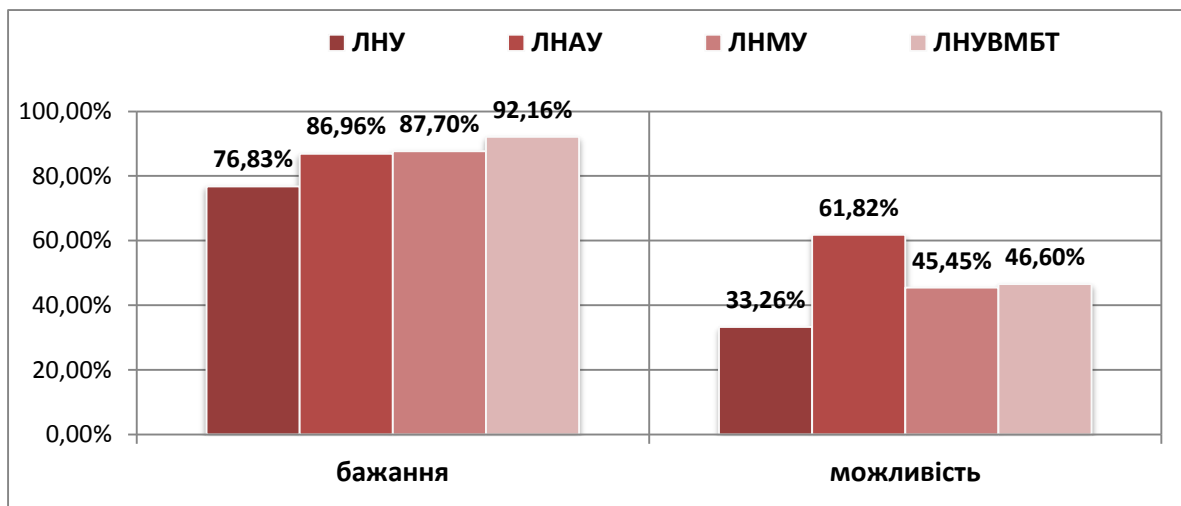

Рис. 2.4. Розподіл респондентів щодо бажання та можливості трудової міграції відносно університету

Якщо проаналізувати бажання та можливості міграції з метою працевлаштування та постійного місця проживання відносно курсів навчання (рис. 2.5 а, 2.5 б), то

можемо помітити, що різниця в отриманих даних несуттєва, за винятком можливості для працевлаштування у студентів випускних курсів (рис. 2.5 а).

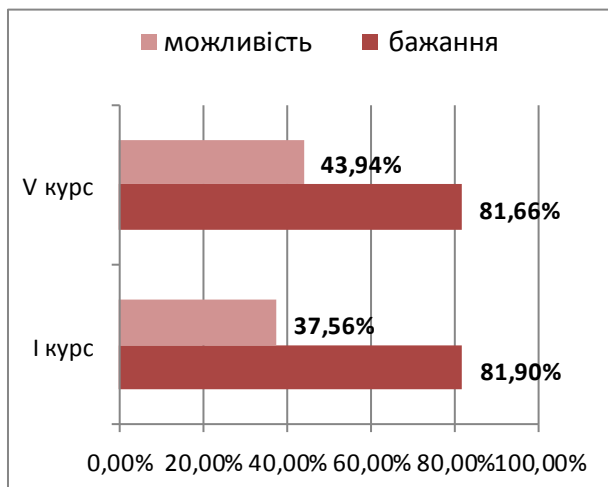

Рис. 2.5 а. Розподіл респондентів щодо бажання та можливості трудової міграції відносно курсу навчання

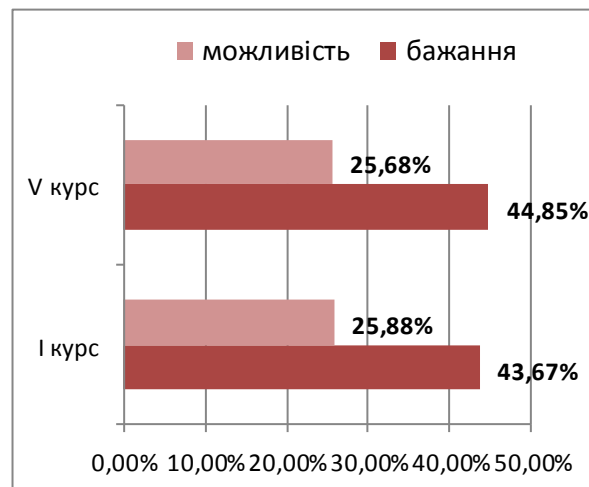

Рис. 2.5 б. Розподіл респондентів щодо бажання та можливості міграції з метою постійного проживання відносно курсу навчання

Загалом, збіг бажання та можливості реалізації міграційних настроїв з метою працевлаштування та навчання становив менше 50%, а постійного проживання – майже 40%, при цьому найвищий показник співпадіння ми отримали щодо студентської мобільності – 46,97%. Зважаючи на такі особливості, ми вирахували потенційних мігрантів серед респондентів. З'ясувалося, що частка потенційних трудових мігрантів становить 36,22%, частка потенційної студентської мобільності – 37,32%, потенційних емігрантів (тих осіб, які виїдуть за кордон на постійне проживання) – 16,02%. Однак, аналіз потенційних мігрантів відносно цілі доводить наявність суттєвих відмінностей серед студентів різних університетів (табл. 2.1). Так, респонденти ЛНУ найбільше схильні до студентської мобільності, демонструючи, при цьому, найнижчий показник серед інших ВНЗ щодо трудової міграції, при цьому трудова міграція домінує серед усіх інших університетів. Найбільшу схильність до трудової міграції прослідковуємо серед студентів з ЛНАУ – більше половини респондентів цього університету мають бажання та реальну можливість працевлаштуватися за кордоном. Найнижчий показник потенційної студентської мобільності та потенційної еміграції спостерігається серед респондентів з ЛНУВМБТ (табл. 2.1). Натомість найвища ймовірність виїзду за кордон на постійне місце проживання прослідковується серед студентів ЛНМУ (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Розподіл потенційних мігрантів за ціллю та університетом навчання

Назва ВНЗ	Частка потенційних мігрантів з метою:		
	працевлаштування, %	навчання, %	постійного проживання, %
ЛНУ	28,38	41,7	15,82
ЛНАУ	55,14	32,98	15,38
ЛНМУ	43,59	38,46	23,21
ЛНУВМБТ	43,14	17,05	8,24
Середнє по університетах	36,22	37,32	16,02

Однак, якщо звернути увагу на бажаний термін перебування респондентів за кордоном, то частка осіб, які хотіли б поїхати назавжди, становить лише 9,29%. Переважно студенти схилилися до короткотермінової міграції: 17,65% погодилися б поїхати за кордон на 2-3 місяці, 12,24% - на півроку, 15,88% – на рік. При цьому найбільша частка респондентів (28%) ще не визначилася, на який термін вони б погодилися поїхати за кордон.

Варто також зазначити, що ще більша невизначеність серед студентів спостерігається у відповіді на запитання „Де Ви бачите своє майбутнє?“, зокрема 42,57% зазначили, що їм важко відповісти на це запитання (рис. 2.6).

**Рис. 2.6. Розподіл частот відповідей на запитання
«Де Ви бачите своє майбутнє?»**

При цьому частка тих, хто однозначно бачать своє майбутнє за кордоном, складає лише 8,75% (рис. 2.6), що частково спростовує отримані дані потенційної еміграції у розмірі 16,02% (табл. 2.1).

Аналіз отриманих даних щодо бачення студентами їхнього майбутнього за кордоном у розрізі ВНЗ дещо відрізняється від отриманих даних стосовно потенційної еміграції. Так, частка студентів ЛНУМВБТ, які однозначно бачать своє майбутнє за кордоном, є найвищою серед усіх ВНЗ і становить 18% (рис. 2.7), при цьому ці ж респонденти демонстрували найнижчий показник щодо виїзду за кордон на постійне місце проживання (табл. 2.1).

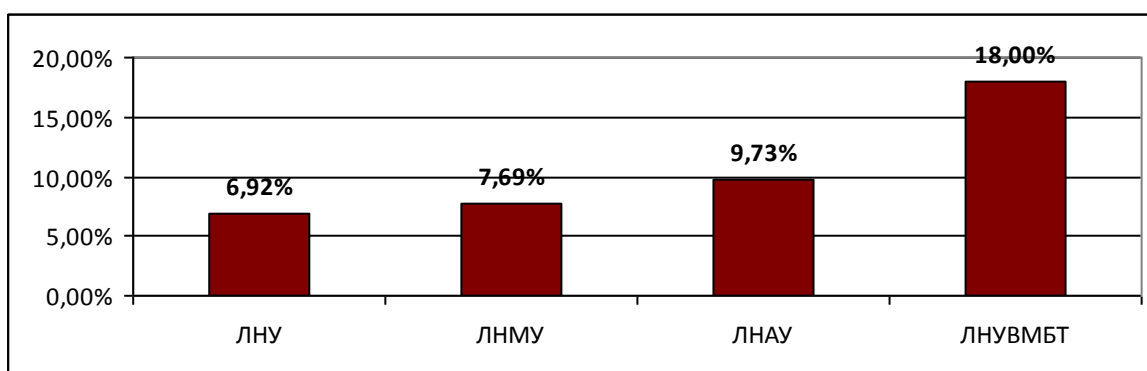

Рис. 2.7. Розподіл респондентів за університетами, які однозначно бачать своє майбутнє за кордоном

Дещо протилежна ситуація спостерігається щодо студентів ЛНМУ: частка потенційних емігрантів серед них є найвищою відносно інших ВНЗ (табл. 2.1), хоча частка тих, хто однозначно бачить своє майбутнє за кордоном, становить лише 7,69% (рис. 2.7).

Студенти початкових та випускних курсів майже однаково відповіли на запитання, де вони бачать своє майбутнє, за винятком тих, хто однозначно бачить своє майбутнє за кордоном (рис. 2.8). Як видно з рис. 2.8, студенти першого курсу більше схильні до виїзду за кордон назавжди, ніж випускники. Частка респондентів, які не визначилися з відповіддю на це запитання однаково велика як серед першокурсників (42,07%), так і серед випускників (43,11%).

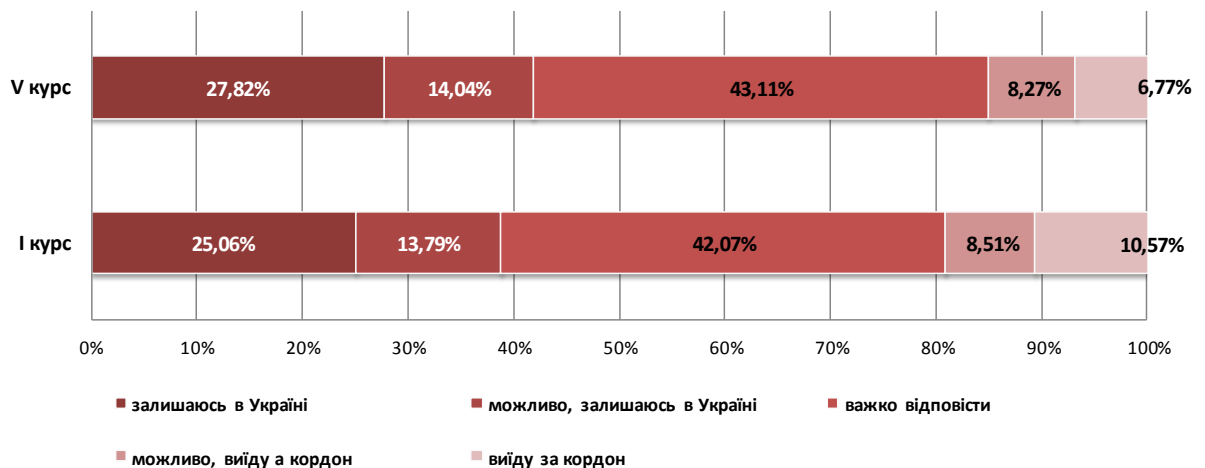

Рис. 2.8. Розподіл респондентів щодо бачення їхнього майбутнього відносно курсу навчання

Слід підкреслити, що студенти, які навчаються на комерційній основі, більш схильні до виїзду за кордон, ніж ті, хто навчається на бюджетній основі: 12,91% проти 6,12% відповідно, які однозначно бачать своє майбутнє за кордоном. Щодо критерію розподілу за суспільною активністю та успішністю, то тут ми не спостерігаємо суттєвих відмінностей (рис. 2.9). Можна лише зауважити, що суспільно активні студенти більш охочі залишатися в Україні, при цьому, рівень невизначеності для обох категорій залишається однаково високий (рис. 2.9).

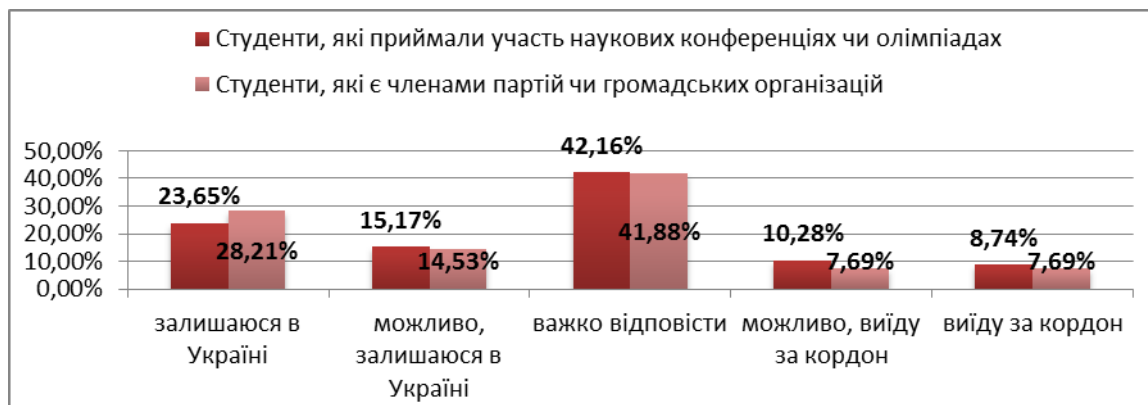

Рис. 2.9. Розподіл суспільно активних та успішних студентів відносно відповіді на запитання «Де Ви бачите своє майбутнє?»

Одним з основних завдань дослідження було виявлення чинників, що спонукають студентську молодь до міграції. Результати проведеного дослідження

свідчать про домінування таких чинників, як фахова самореалізація та надія на кращі умови праці за кордоном (82,02%), а також можливість збільшення матеріального статку (81,78%). Обидва чинники виявилися однаково важливими. Достатньо важливим став чинник відсутності місця роботи (76,53%), а також бажання оволодіти навичками та знаннями, що не доступні в Україні (74,6%). Слід зазначити, що саме ці чинники виявився особливо важливим для тих респондентів, які бачать своє майбутнє за кордоном (табл. 2.2). При цьому наявність батьків чи близьких родичів, які проживають чи працюють за кордоном, не виявилася достатньо вагомым чинником міграції (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Розподіл чинників відносно мети міграції

Чинник	Частка серед респондентів, які бажають виїхати на постійне місце проживання, %	Частка серед респондентів, які бачать своє майбутнє за кордоном, %	Частка серед усіх респондентів, %
Відсутність роботи в Україні	80,59	87,10	76,53
Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	52,71	48,00	46,80
Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України	91,39	92,86	82,08
Можливість збільшення матеріального статку	91,47	92,59	81,90
Професійна нереалізованість в Україні	66,31	71,15	60,54
Небажання залишатися в Україні	22,05	40,00	13,80
Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	75,71	86,79	74,60
Рівень корупції в Україні	67,86	72,92	59,91
Якість медичного обслуговування	65,78	71,43	56,47

Як видно з табл. 2.3, відсутність роботи в Україні є найважливішим чинником міграції для студентів ЛНАУ (90,63%), а найменш важливий для студентів ЛНМУ

(72,82%). Наявність родичів за кордоном є важливим чинником міграції для студентів ЛНУ (47,77%), а найменш важливим – ЛНАУ (40%). Бажання фахової самореалізації є найменш важливим чинником міграції для студентів ЛНУ (79,73%), а найбільш важливим для студентів з ЛНУВМБТ (86,90%). Можливість збільшення матеріального статку є найвагомим для студентів ЛНАУ (89,74%), професійне нереалізованість в Україні найбільше хвилює студентів ЛНУВМБТ (63,75%) та ЛНМУ (63,37%). Бажання оволодіти навичками та знаннями, які не доступні в Україні є вагомим чинником міграції для респондентів з ЛНУВМБТ (83,33%). Ці ж респонденти також найбільше переймаються проблемами корупції в Україні (64,20%) та якістю медичного обслуговування (74,67%).

Таблиця 2.3

Розподіл респондентів за чинниками міграції та університетами, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Частка респондентів, які обрали цей чинник (%)	Чинник								
	Відсутність роботи в Україні	Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за кордоном	Можливість збільшення матеріального статку	Професійна нереалізованість в Україні	Небажання залишатися в Україні	Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	Рівень корупції в Україні	Якість медичного обслуговування в Україні
	76,53	46,80	82,08	81,90	60,54	13,80	74,60	59,91	56,47
У тому числі за університетами									
ЛНУ	73,77	47,77	79,73	79,26	59,13	10,85	72,21	58,82	49,61
ЛНАУ	90,63	40,00	85,53	89,74	61,19	20,97	70,13	56,06	67,74
ЛНМУ	72,82	46,81	85,34	82,14	63,37	18,37	80,37	63,37	62,24
ЛНУВМБТ	79,35	47,44	86,90	87,95	63,75	17,11	83,33	64,20	74,67

Якщо розглядати розподіл чинників міграції відносно курсу навчання, то, як видно з табл. 2.4, наявність близьких родичів за кордоном та бажання фахової самореалізації є однаково важливими чинниками як для першокурсників, так і для випускників. Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними в Україні, виявилось більш вагомим чинником міграції для першокурсників, ніж студентів-випускників (табл. 2.4). Натомість усі інші чинники були важливішими саме для респондентів випускного курсу (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Розподіл респондентів за чинниками міграції та курсом навчання, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Чинник міграції	I курс	Випускний курс	Різниця
Відсутність роботи в Україні	73,13	80,29	7,16
Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном	45,85	47,95	2,1
Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України	80,51	84,00	3,49
Можливість збільшення матеріального статку	78,53	85,85	7,32
Професійна нереалізованість в Україні	55,40	66,67	11,27
Небажання залишатися в Україні	10,29	18,02	7,73
Бажання оволодіти знаннями і навичками, недоступними на батьківщині	76,92	71,79	5,13
Рівень корупції в Україні	55,93	64,57	8,64
Якість медичного обслуговування	53,29	60,21	6,92

Аналіз гендерних особливостей чинників міграції доводить, що більшість із них є однаково важливими для усіх респондентів, тим не менше відсутність роботи та рівень корупції в Україні є важливішими чинниками міграції для чоловіків, ніж для жінок (рис. 2.10).

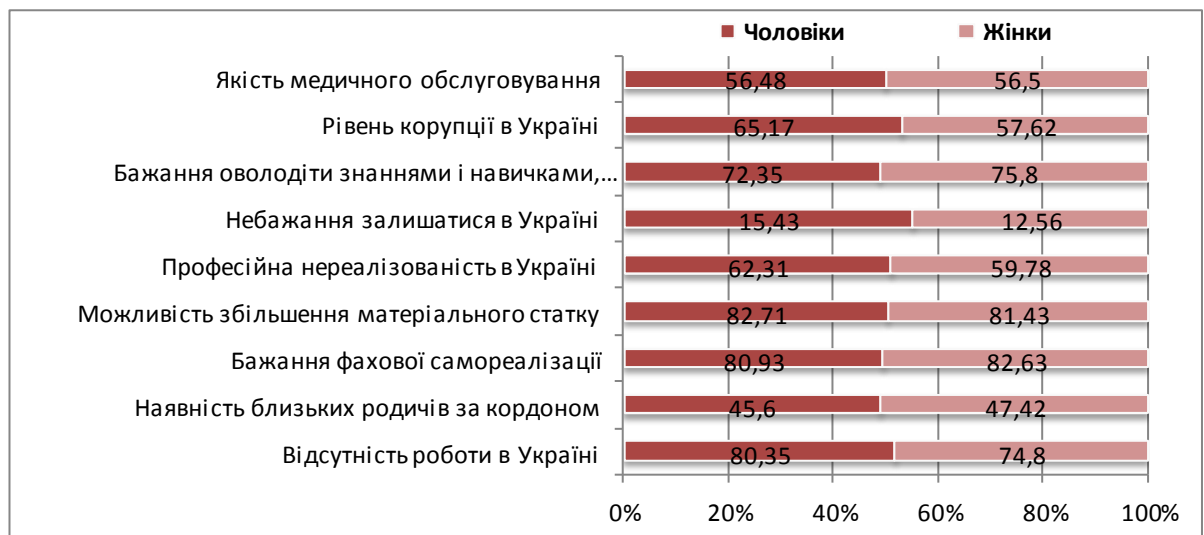

Рис. 2.10. Гендерний розподіл респондентів щодо чинників міграції, у %

Серед факторів, що стримують міграцію, домінують наявність родини в Україні (93,56%) та почуття патріотизму (88,38%). Найменш стримуючим фактором міграції виявилися складність входження в нове середовище, наявність певного соціального

статусу та відсутність коштів на оформлення документів (рис. 2.11). Однак, якщо проаналізувати відповіді на запитання «Вкажіть основну причину, у зв'язку з якою Ви не змогли б поїхати за кордон на роботу чи постійне місце проживання?», то нестача коштів виявилася домінуючою, зокрема 26,47% обрали цей варіант відповіді.

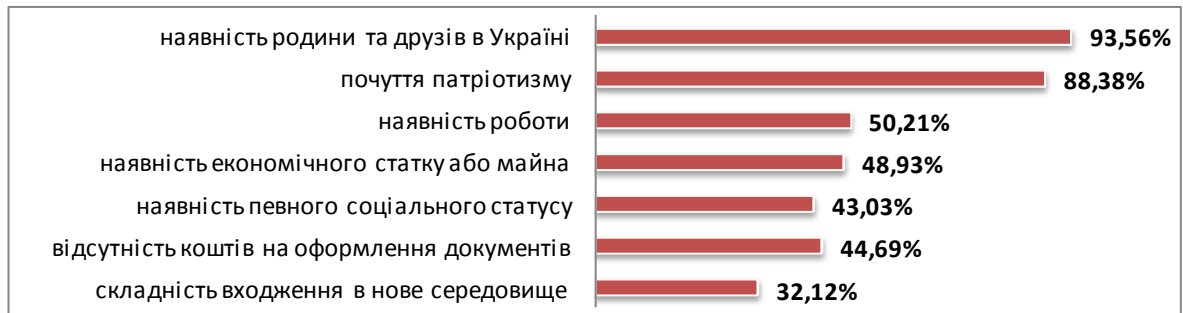

Рис. 2.11. Фактори, що стримують міграцію, у % до всіх респондентів, які відповіли на це запитання

Якщо проаналізувати важливість стримуючих факторів міграції у розрізі курсу навчання студентів, то можна зауважити, що відсутність коштів на оформлення документів, візи, а також наявність родини та друзів в Україні є однаково важливими як для першокурсників, так і для студентів випускних курсів (табл. 2.5). Щодо інших факторів, то почуття патріотизму є важливішим для студентів першокурсників у той час, як наявність роботи, економічного статку та певного соціального статусу є вагомішими стримуючими факторами для студентів випускних курсів (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

Розподіл респондентів за стримуючими факторами міграції та курсом навчання, у % до усіх респондентів, які відповіли на це запитання

Фактори, що стримують міграцію	I курс	Випускний курс	Різниця
Почуття патріотизму	91,85	84,53	7,32
Наявність родини та друзів в Україні	94,34	92,69	1,65
Наявність економічного статку (капіталу) або майна	45,55	52,73	7,18
Наявність роботи	45,04	55,95	10,91
Складність входження в нове середовище	27,98	36,73	8,75
Відсутність коштів на оформлення документів, візи тощо	44,17	45,28	1,11
Наявність певного соціального статусу	38,57	47,84	9,27

Крім цього, складність входження у нове середовище виявилось вагомим стримуючим фактором для студентів старшокурсників, ніж першокурсників (табл. 2.5).

Як було зазначено, потенційна трудова міграція домінує загалом по усіх університетах, крім ЛНУ, тому розглянемо детальніше отримані результати опитування щодо чинників, які на неї впливають, бажаного способу працевлаштування за кордоном, виду зайнятості, країни працевлаштування тощо.

Проведене нами дослідження підтверджує гіпотезу про те, що дотичність до трудової міграції впливає на міграційні настрої, зокрема, серед тих респондентів, які мають досвід працевлаштування за кордоном, виявили бажання трудової міграції 92,31%, у той час, як загалом частка студентів, які виявили бажання трудової міграції, становить 81,78%.

Крім того, ми прослідковуємо певну кореляцію даних щодо бажання та наявності реальної можливості трудової міграції серед тих респондентів, які мають родичів, які працюють за кордоном (рис. 2.12)

Рис. 2.12. Кореляція міграційного досвіду родичів та бажання і реальних можливостей трудової міграції респондентів, % відповідей

У ході здійсненого дослідження виявилось, що чоловіки мають більше бажання працевлаштуватися за кордоном, ніж жінки: 87,97% проти 78,68% відповідно. Бажання трудової міграції найбільшою мірою проявляють найбідніші верстви студентів (рис. 2.12), зокрема, найменше бажання поїхати за кордон з метою працевлаштування задекларували респонденти, які мають достатньо коштів, щоб купувати необхідні речі (75,68%) та заощаджувати (78,65%), а найбільше – яким вистачає лише на продукти харчування (87,06%).

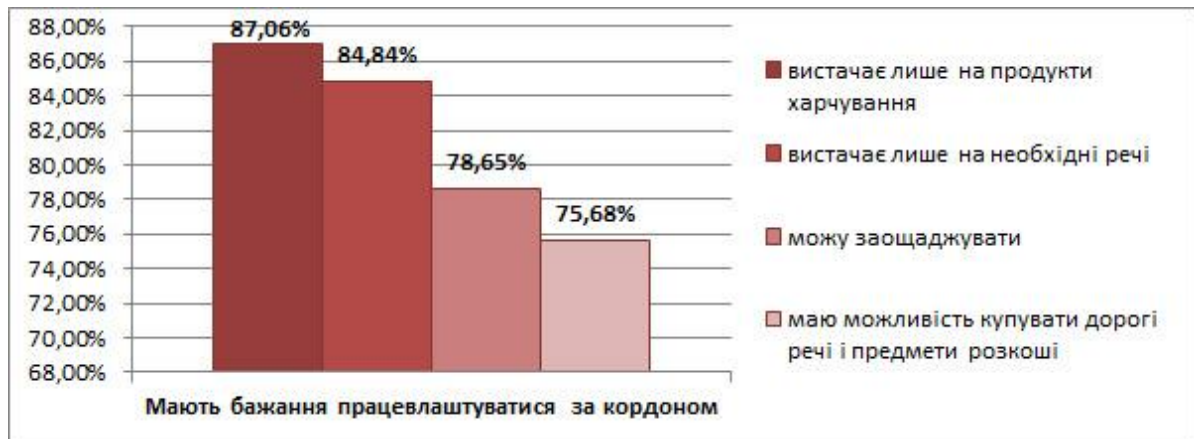

Рис. 2.13. Вплив матеріального стану респондентів на бажання працевлаштуватися за кордоном

За таких умов, важливим є питання щодо бажаного рівня заробітної плати в Україні та за кордоном. У ході проведеного дослідження з'ясувалося, що мінімальне значення місячної заробітної плати в Україні було визначено на рівні 1000 грн. – 2000 тис. (5% респондентів), що на момент проведення дослідження було еквівалентне 63 – 125 дол. США.

Таблиця 2.6

Бажаний рівень місячної заробітної плати в Україні та за кордоном, дол. США

Найменування отриманих значень	за кодоном	в Україні
Мінімальне значення	63	63
Максимальне значення	10 000	7 000
Середнє значення	1 138	524
Найчастіше значення	625	312

Виходячи з отриманих результатів дослідження щодо бажаного мінімального рівня заробітної плати в Україні, можемо зробити висновок, що середньомісячна заробітна плата у розмірі 5 тис грн. (312 дол. США) може більш, як на половину скоротити обсяг кваліфікованої міграції молоді. На наш погляд, це достатньо вагомий показник, особливо зважаючи на те, що 41,94% погодяться працювати за кордоном на роботі, що не відповідає їхньому фаху, та ще 34,05% погодяться працювати на зазначених умовах тимчасово, що свідчить про високу ймовірність втрати кваліфікацій у зв'язку з міграцією. Найбільшу готовність працювати на роботі, що не відповідає

отриманій кваліфікації, проявляють студенти, які навчаються в ЛНАУ (57,39%) та ЛНУВМБТ (46,60%), а найнижчу – студенти ЛНМУ (рис. 2.14).

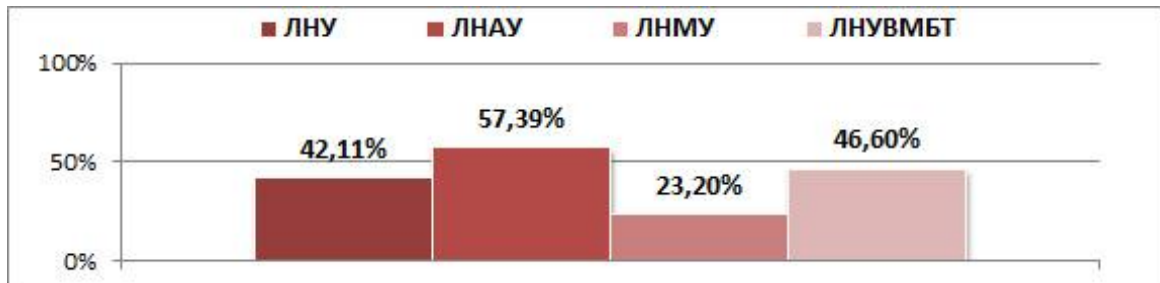

Рис. 2.14. Розподіл респондентів за університетами та готовністю працювати за кордоном на роботі, що не відповідає їхній кваліфікації, %

Стосовно студентів ЛНУ, то частка респондентів, які готові працювати за кордоном на роботі, що не відповідає обраній спеціальності, варіюється в залежності від факультету. Найбільшу готовність працювати не за фахом проявляють студенти, які навчаються на таких факультетах: хімічний (46,15%), філологічний (47,46%), історичний (50%), географічний (56,41%), міжнародних відносин (58,62), філософський (59,67%).

Стосовно проблеми неврегульованої міграції, то 21,47% респондентів зазначили, що готові поїхати за кордон нелегально, натомість 75,20% однозначно б не погодилися на такий вид міграції. Найменше схильні до неврегульованої міграції студенти ЛНУ (18,22%) та ЛНМУ (23,44%), а найбільше – ЛНУВМБТ (29,81%) та ЛНАУ (31,03%). Співставляючи частку відповідей щодо чинників міграції та готовності до легальної чи нелегальної міграції², ми з'ясували, що основними чинниками нелегальної міграції є відсутність роботи в Україні, де різниця склала 4,69%, можливість збільшення матеріального статку – 7,19% та рівень корупції – 8,75%. Серед основних чинників легальної міграції виявилися бажання оволодіти знаннями і навичками, що не доступні в Україні, де різниця становить 8,57%, а також якість медичного обслуговування – 5,29%. Усі інші чинники виявилися співмірними як для врегульованих, так і неврегульованих мігрантів (або їхня різниця коливалася у межах статистичної похибки дослідження).

² Розрахунок здійснювався шляхом визначення різниці з отриманих даних двовимірного аналізу частки респондентів, які бажають поїхати за кордон легально чи нелегально, та обрали цей чинник.

Ще одним завданням дослідження було з'ясування потенційної країни призначення студентської міграції. Для цього ми застосовували схожий принцип, як і для потенційних мігрантів: виявили бажану країну призначення, країну, куди студенти мають реальну можливість поїхати, і зіставили отримані дані. Результати цієї частини проведеного дослідження представлено у табл. 2.7 та рис. 2.15.

Таблиця 2.7

Розподіл основних країн призначення за бажанням та наявністю реальних можливостей міграції

Наявність бажання		Наявність можливості	
Назва країни	Частотність відповідей	Назва країни	Частотність відповідей
США	416	Польща	513
Німеччина	351	США	264
Польща	336	Німеччина	227
Велика Британія	294	Італія	140
Італія	158	Велика Британія	95
Канада	126	Чеська Республіка	93
Франція	97	Канада	85
Скандинавські країни	92	Франція, Португалія	35
Іспанія	68	Скандинавські країни	33

Таким чином, студенти найбільше хотіли б мігрувати до США (47,76%), Німеччини (40,30%), Польщі (38,58%) та Великої Британії (33,75%). Оцінюючи свої реальні можливості, студенти відзначили, що можуть мігрувати до Польщі (58,90%), США (30,30%), Німеччини (20,06%) та Італії (16%). Незважаючи на те, що мігрувати до Великої Британії хотіли б 294 респонденти, однак реальну можливість для цього мають лише 95 осіб, при цьому співпадіння бажання та наявності реальної можливості для міграції відносно цієї країни становить лише 14,29%. Студенти, які найбільше обирали Велику Британію як бажану країну призначення, найбільше мали можливості мігрувати до Польщі (43,96%).

Загалом, як бачимо з рис. 2.15, найбільший збіг щодо бажання та наявності реальних можливостей для міграції виявляють студенти щодо Польщі (93,38%). Крім цього більше половини респондентів, які бажають мігрувати до Канади, Італії чи США, мають для цього реальну можливість (рис. 2.15).

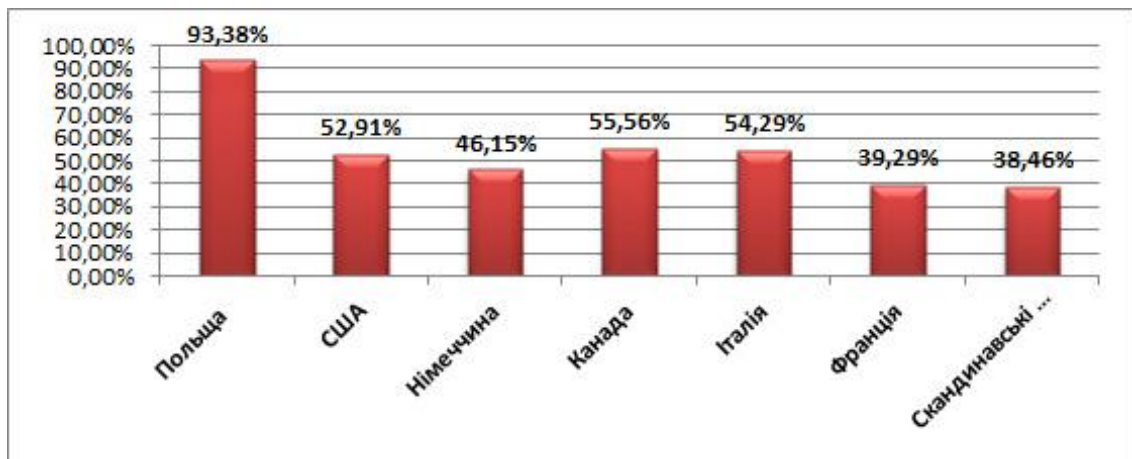

Рис. 2.15. Збіг бажаної країни еміграції та наявності для цього реальних можливостей

Таким чином, можна зробити висновок, що найбільш ймовірними країнами призначення респондентів можуть стати Польща, США, Канада, Італія та Німеччина. Слід зауважити, що першокурсники та випускні курси проявляють майже однакові бажання щодо країни призначення, за винятком США та Великої Британії (рис. 2.16).

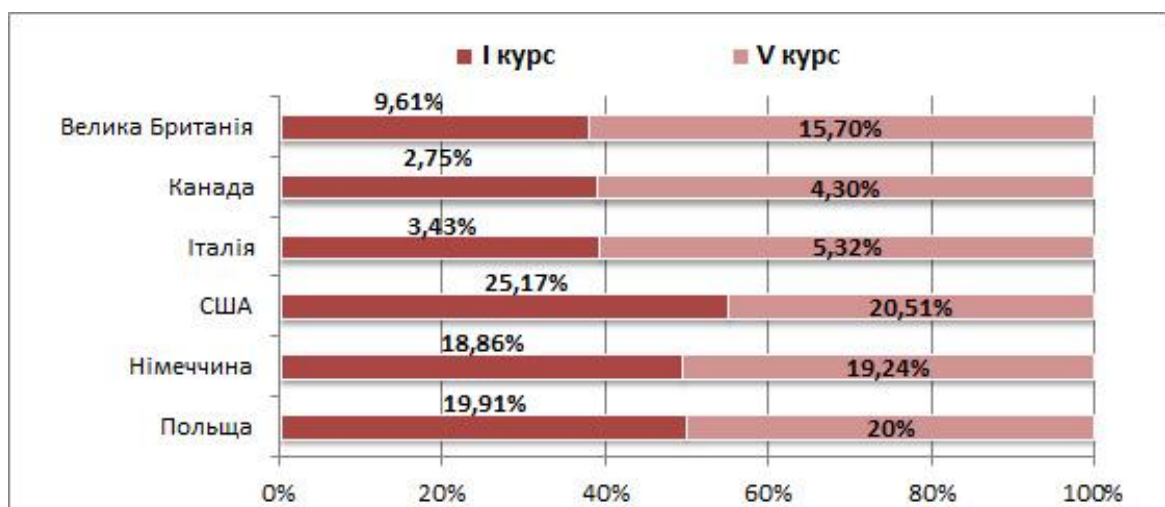

Рис. 2.16. Розподіл основних бажаних країн призначення за курсом навчання студентів, %

Так, щодо Великої Британії, то до цієї країни мають бажання мігрувати більшою мірою студенти випускних курсів, ніж першокурсники: 15,7% проти 9,61% відповідно. Натомість до США більшою мірою бажають поїхати студенти першокурсники, ніж випускники: 25,17% проти 20,51% відповідно.

Також аналіз отриманих даних щодо бажаних країн призначення відносно університетів доводить, що до Польщі найбільшою мірою хотіли б мігрувати студенти ЛНАУ (58,10%), а найменшою мірою – ЛНУ (37,82%); до Німеччини мають найбільше бажання мігрувати студенти ЛНМУ (53,19%), а найменше – ЛНУВМБТ (33,97%); США як бажану країну призначення найбільшою мірою бачать студенти ЛНМУ (57,45%), а Велику Британію – студенти ЛНУВМБТ (42,38%).

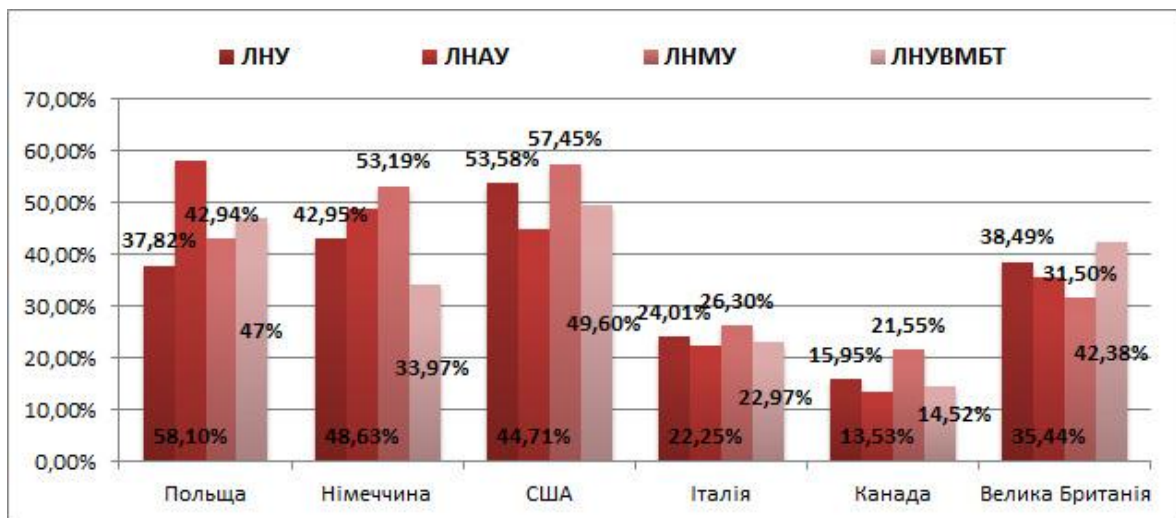

Рис. 2.17. Розподіл основних бажаних країн призначення за університетами, %

Як показало дослідження, вибір бажаної країни призначення також частково зумовлений володінням респондентами відповідною іноземною мовою. Так, серед студентів, які володіють англійською мовою, США як бажану країну міграції обрало 23,76% респондентів та ще 14,88% обрало Велику Британію (табл. 2.8). Певна кореляція прослідковується і щодо студентів, які володіють німецькою мовою: Німеччину як основну бажану країну призначення обрало 67,5% респондентів (табл. 2.8); а також щодо тих, хто володіє англійською та польською, оскільки вони обирали переважно Польщу, США та Велику Британію (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Кореляція бажаної країни призначення та володіння іноземною мовою

Іноземна мова, якою володіє респондент	Бажана країна призначення					
		Частка респондентів, які обрали цю країну, %		Частка респондентів, які обрали цю країну, %		Частка респондентів, які обрали цю країну, %
англійська	США	23,76	Німеччина	16,12	Велика Британія	14,88

німецька	Німеччина	67,50	Польща	10,00	Велика Британія	7,5
англійська та німецька	Німеччина	34,62	США	28,21	Польща	16,67
англійська та польська	Польща	44,07	США	20,34	Велика Британія	11,86

Слід зазначити, що серед факторів вибору країни призначення домінували володіння мовою (27,56%) та рівень заробітної плати (26,68%).

Зважаючи на те, що основними країнами призначення, за винятком США та Канади, були обрані країни-члени ЄС, нам було важливо з'ясувати, яким чином може вплинути відміна візового режиму між Україною та ЄС на міграційну активність студентів. У ході дослідження з'ясувалося, що більше 40% респондентів отримують додаткову можливість для реалізації туристичних подорожей, 14,59% вважають, що отримують можливість для навчання у країнах ЄС, 20,32% зазначили, що зможуть працевлаштуватися, та ще 13,29% – зможуть іноді підробляти в цих країнах. З цього можна зробити висновок, що наявність візового бар'єру лише незначною мірою перешкоджає студентській мобільності, істотно зменшує потік українських туристів та на третину скорочує потік трудових мігрантів до ЄС.

Як виявило проведене дослідження, події, пов'язані з Євромайданом, вплинули на міграційні настрої студентів, зокрема про це зазначили 55,77% респондентів. З них 50,6% зауважили, що у них збільшилося бажання мігрувати.

Таким чином, підводячи загальний підсумок другого етапу дослідження, можемо зазначити, що загальна частка потенційних трудових мігрантів серед студентів ЛНУ, ЛНАУ, ЛНМУ, ЛНУВМБТ становить 36,22%, потенційних емігрантів (на постійне місце проживання) – 16,02%, хоча однозначно бачать своє майбутнє за кордоном лише 8,75%, при цьому найвища частка респондентів, які бачать своє майбутнє за кордоном, спостерігається серед студентів ЛНУВМБТ (18%). Однак, якщо звернути увагу на бажаний термін перебування респондентів за кордоном, то частка осіб, які хотіли б поїхати назавжди, становить лише 9,29%. Серед спеціалістів, які найімовірніше можуть втратити свої кваліфікації у зв'язку з міграцією, є аграрії, ветеринари, а також студенти таких факультетів, як філософський, географічний, міжнародних відносин, історичний, філологічний. Найважливіші чинники міграції – фахова самореалізація та кращі умови роботи за кордоном, а також можливість

збільшення матеріального статку. Натомість найважливіші стримуючі фактори – родина та почуття патріотизму. При цьому міграційний досвід, наявність родичів за кордоном та погане матеріальне становище сприяють посиленню міграційних настроїв. Події, пов’язані з Євромайданом, дещо збільшили бажання студентів мігрувати.

Короткотермінова міграція домінуватиме в міграційних процесах. Введення безвізового режиму з ЄС буде сприяти розвитку туризму та ймовірно на третину збільшить обсяги трудової міграції серед студентів до країн ЄС. Найбільш імовірні країни призначення: США, Польща, Німеччина, Канада, Італія. Істотна невизначеність респондентів у питаннях бачення свого майбутнього та терміну можливої міграції свідчить про наявність вагомого потенціалу для розробки ефективної міграційної політики та можливих засобів регулювання цієї проблеми.

Висновки та пропозиції

Результати проведеного дослідження серед студентів Львова дають змогу зробити висновки про наявність значного міграційного потенціалу серед студентської молоді Львова. Глобалізаційні процеси сприятимуть активізації міграційних потоків серед кваліфікованої молоді.

Міграційна активність студентів зумовлена насамперед проблемами фахової самореалізації та рівнем заробітної плати в Україні.

Тому відповідна політика у сфері зайнятості може істотно вплинути на відтік інтелекту з України. Зокрема, варто внести зміни до законодавства в частині удосконалення умов визначення мінімальної заробітної плати, порядку встановлення та гарантій її забезпечення з урахуванням світової практики та положень Конвенцій та рекомендацій Міжнародної організації праці.

Також необхідно забезпечити виконання на належному рівні Програми сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року, схваленою Постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2012 р. № 1008, а також Програми зайнятості населення Львівської області на 2013 – 2017 роки, зокрема в частині підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності економічно активного населення та сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці.

Крім цього, слід сприяти розвитку академічного підприємництва в Україні – формування механізму заохочування підприємництва у вищих навчальних закладах Львова та області.

Зважаючи на той факт, що значна частка респондентів погоджуються на працевлаштування за кордоном, що не відповідає їхній кваліфікації, існує загроза втрати інтелекту у зв'язку з трудовою міграцією.

Тому серед заходів підвищення мобільності робочої сили на ринку праці та удосконалення регулювання трудової міграції, поданих у Програмі зайнятості населення Львівської області на 2013 – 2017 роки, слід також передбачити проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи зі студентською молоддю з проблем кваліфікованої міграції, переорієнтацією її на зайнятість за кордоном, що відповідає отриманій кваліфікації та інформування про можливі такі вакансії.

Крім цього, необхідно укласти двосторонні угоди щодо взаємного визнання та еквівалентності документів про освіту та наукові ступені з основними країнами-

реципієнтами українських кваліфікованих мігрантів, а також ратифікувати базові конвенції у сфері визнання кваліфікацій та освіти, зокрема: Європейську конвенцію щодо еквівалентності дипломів, що дають доступ до університетів (ETS N 15) 1953 р., Європейську конвенцію про еквівалентність періодів університетської освіти (ETS N 021) 1956 р., Європейську конвенцію про академічне визнання університетських кваліфікацій (ETS 032) 1959 р., Протокол до Європейської конвенції щодо еквівалентності дипломів, що дають доступ до університетів (ETS N 49) 1964 р., а також Європейську конвенцію щодо загальної еквівалентності періодів університетського навчання 1990 р.

Результати проведеного дослідження доводять, що серед основних країн призначення міграції студентської молоді є Польща, а її географічна близькість до кордону з Україною частково обумовлює вибір цієї країни серед найбільш реальних для міграції. Сьогодні також спостерігається значна студентська мобільність до цієї країни. Усе це обґрунтовує доцільність розробки регіональної або транскордонної програми з метою інституціоналізації студентської міграції до цієї країни для залучення українського інтелектуального потенціалу в Польщі як носіїв знань про Україну та фактор створення науково-виробничих спільнот для сприяння залученню інвестицій, обміну науковою інформацією, розвитку так званої «наукової чи технологічної дипломатії» з метою стимулювання України у НДІДКР та участі в європейських науково-дослідних бізнес-проектах, розробки спільних наукових проектів та провадженню інноваційних розробок для розвитку Львівського регіону.

Студенти проявляють схильність до виїзду не лише до країн, які знаходяться в Європі (зокрема Польщі, Німеччини та Італії), але й до США та Канади, що свідчить про можливу переселенську міграцію та низьку ймовірність повернення з цих країн.

Тому державна підтримка формування діаспорних мереж, зокрема мереж висококваліфікованих спеціалістів є надзвичайно важливою. Для цього необхідно насамперед сформувати базу даних таких фахівців. Крім цього, слід запровадити регулярний моніторинг міграційних процесів в Україні, підтримувати дослідницькі проекти, спрямовані на вивчення динаміки міграції кваліфікованих спеціалістів. Важливо також регулярно організовувати наукові зустрічі, конференції, круглі столи тощо із залученням українських фахівців з-за кордону з метою поширення інформації у науково-дослідній сфері, започаткуванні спільних науково-дослідних проектів у сфері біотехнологій, медицини, фізики, комп'ютерних технологій, хімії, економіки,

математики та інших наук, результатом яких має бути їхнє впровадження у роботу підприємств та розвитку нових галузей промисловості Львівського регіону.

Крім цього, видається доцільним сприяти створенню в українських ВНЗ лабораторій, очолюваних провідними вченими світу, та розробити програми залучення закордонних фахівців до викладацького процесу в Україні.

Для забезпечення централізованого керування міграцією кваліфікованих спеціалістів слід підняти цю проблему на загальнодержавний рівень. Зокрема, необхідно у державних документах, що стосуються стратегічного розвитку держави, актуалізувати проблематику щодо міграції висококваліфікованих спеціалістів та передбачити механізми залучення українського закордонного інтелектуального потенціалу для розвитку України.

ДОДАТОК А

АНКЕТА**«ЕМІГРАЦІЙНІ НАСТРОЇ СТУДЕНТІВ»**

Шановні студенти! Просимо Вас взяти участь в соціологічному дослідженні, спрямованому на вивчення еміграційних настроїв студентської молоді та з'ясування чинників, які на них впливають.

Анкета є анонімною, а отримана інформація буде використана в узагальненому вигляді. Заповнюючи анкету, уважно прочитайте запитання та оберіть той варіант відповіді, який найбільше відповідає Вашій думці.

Якість отриманої інформації залежить від щирості Ваших відповідей!

1. На якому факультеті Ви навчаєтесь? (Впишіть) _____

2. На якому курсі Ви навчаєтесь? (Впишіть) _____

3. Якою є форма оплати Вашого навчання?

1. бюджетна; 2. комерційна

4. Чи є Ви фінансово незалежним?

1. так;
2. ні;
3. Ваш варіант _____.

5. Як Ви оцінюєте свій матеріальний стан?

1. вистачає лише на продукти харчування;
2. вистачає лише на необхідні речі;
3. можу заощаджувати;
4. маю можливість купувати дорогі речі і предмети розкоші.

6. Чи брали Ви участь у наукових конференціях, писали наукові статті або займали призові місця на олімпіадах?

1. так; 2. ні.

7. Чи є Ви членом громадських організацій або політичних партій?

1. так; 2. ні.

8. Чи володієте Ви якоюсь іноземною мовою?

1. так (впишіть, якою/якими) _____;
2. ні.

9. Чи брали Ви участь у студентських програмах, що пропонують роботу за кордоном?

1. так; 2. ні.

10. Чи хотіли б Ви взяти участь у таких студентських програмах?

1. так; 2. ні.

11. Хто-небудь із Ваших близьких родичів працює /працювали за кордоном? (оберіть один варіант відповіді).

1. ні, не працюють і ніколи не працювали;
2. зараз ні, але мають досвід такої роботи;
3. так, але працюють тимчасово / посезонно;
4. так, працюють тривалий час.

12. Чи були Ви за кордоном ?

1. так; 2. ні (при виборі цього пункту перейдіть до питання №15).

13. З якою метою Ви виїжджали за кордон?

(Поставте позначку навпроти варіантів, що відповідають вашій меті).

1. навчання	
2. туризм	
3. робота	
4. відвідини родичів	
5. спортивні змагання	
6. наукові конференції, олімпіади	
7. ваш варіант (впишіть)	

14. Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? (Оцініть кожен здобуток за шкалою, де «+» означає так, «-» – ні, «?» – «важко відповісти»).

Здобутки	Відповідь		
1. нові навички і знання	+	-	?
2. гроші	+	-	?
3. знайомство із новими культурами	+	-	?
4. знайомство з іншими суспільними цінностями	+	-	?
5. наукова, спортивна чи професійна самореалізація	+	-	?
6. оволодіння мовою	+	-	?
7. нові особисті контакти	+	-	?
8. інше (впишіть)	+	-	?

15. Вкажіть основну причину, у зв'язку з якою Ви не змогли б поїхати за кордон на роботу чи постійне місце проживання? (оберіть один варіант відповіді).

1. нестача коштів;
2. не відпустить родина;
3. маю справи в Україні, які не можу залишити;
4. не маю бажання;
5. маю роботу в Україні або буду забезпечений роботою в Україні;

6. одружуюся / виходжу заміж;
7. власна сім'я та діти в Україні;
8. не маю закордонного паспорта;
9. немає такої причини;
10. важко відповісти;
11. Ваш варіант _____

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? (Виберіть для кожної причини варіант, де «+» означає так, «-» – ні, «?» – «важко відповісти»).

Причина	Відповідь		
1. відсутність роботи в Україні;	+	-	?
2. наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном;	+	-	?
3. бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України;	+	-	?
4. можливість збільшення матеріального статку;	+	-	?
5. професійна нереалізованість в Україні;	+	-	?
6. небажання залишатися в Україні;	+	-	?
7. бажання оволодіти знаннями і навичками, не доступними на батьківщині;	+	-	?
8. рівень корупції в Україні;	+	-	?
9. якість медичного обслуговування	+	-	?
10. Ваш варіант (впишіть)	+	-	?

17. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на вказаних умовах? (У таблиці відзначте відповідь «так» або «ні» за кожним пунктом).

на роботу		на навчання		на постійне місце проживання	
1. так;	2. ні;	1. так;	2. ні;	1. так;	2. ні.

18. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на вказаних умовах? (У таблиці відзначте відповідь «так» або «ні» за кожним пунктом).

на роботу		на навчання		на постійне місце проживання	
1. так;	2. ні;	1. так;	2. ні;	1. так;	2. ні.

19. На який термін Ви б погодилися поїхати за кордон? (оберіть один варіант відповіді).

1. на 2-3 місяці;
2. на півроку;
3. на рік;
4. на 2-3 роки;
5. назавжди;
6. ще не визначився, на який термін;
7. Ваш варіант _____

8. не погодився б взагалі (При виборі перейдіть до питання 29).

20. За яку мінімальну місячну зарплату Ви погодилися би працювати за кордоном?

1. (впишіть): _____ грн.
2. не планую працювати за кордоном

21. Чи погодилися б Ви працювати за кордоном не за фахом? (Оберіть один варіант відповіді)

1. так;
2. ні **(при виборі цього варіанту перейдіть до питання 23)**;
3. тимчасово
4. Ваш варіант (впишіть) _____

22. На яку роботу не за фахом Ви б погодились поїхали? (Оберіть один варіант відповіді)

1. будівництво;
2. сільське господарство (збирання врожаю тощо);
3. домашнє господарство (прибирання домівки, готування їжі, догляд за дітьми та людьми похилого віку тощо);
4. сфера торгівлі та сервісу (готельний бізнес тощо);
5. Ваш варіант (впишіть) _____.

23. Чи погодилися б Ви працювати за кордоном нелегально?

1. так;
2. ні **(при виборі цього варіанту перейдіть до 25 питання)**.

24. Якою може бути основна причина Вашої згоди на роботу нелегально? (Оберіть один варіант відповіді)

1. вищий заробіток;
2. можливість отримати громадянство;
3. мені байдуже, легально чи нелегально працювати;
4. немає можливості працювати легально;
5. важко відповісти;
6. Ваш варіант _____

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? (Впишіть не більше трьох країн)

країна № 1	країна № 2	країна № 3

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? (Оберіть один найважливіший чинник для кожної країни)

Чинники	країна № 1	країна № 2	країна № 3
1. близькість до українського кордону;			
2. простота оформлення документів;			
3. наявність родичів у цій країні;			
4. знання мови;			
5. рівень зарплати;			
6. затребуваність спеціалістів мого фаху;			
7. Ваш варіант (впишіть)			

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? (Впишіть не більше трьох країн)

країна № 1	країна № 2	країна № 3

28. За яку мінімальну місячну зарплату Ви б погодились працювати в Україні і не виїжджати за кордон?

1. (впишіть): _____ грн.

2. не планую працювати в Україні.

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? (Оцініть кожну причину за шкалою, де «+» означає так, «-» – ні, «?» – «важко відповісти»).

Причина	Відповідь		
1. почуття патріотизму	+	-	?
2. наявність родини та друзів в Україні;	+	-	?
3. наявність економічного статку (капіталу) або майна;	+	-	?
4. наявність роботи;	+	-	?
5. складність входження в нове середовище;	+	-	?
6. відсутність коштів на оформлення документів, візи тощо;	+	-	?
7. наявність певного соціального статусу;	+	-	?
8. Ваш варіант (впишіть)	+	-	?

30. Якими є Ваші плани на майбутнє після закінчення університету? (Оберіть один варіант відповіді)

1. планую продовжувати навчання;
2. буду продовжувати працювати там, де уже працюю;
3. планую працювати (буду шукати роботу) у Львові;
4. планую працювати (буду шукати роботу) на території Західної України;
5. планую працювати (буду шукати роботу) в інших регіонах України;
6. планую шукати роботу за кордоном;
7. інше (вказіть) _____

31. Де Ви бачите своє майбутнє? (Відзначте найбільш відповідну Вам оцінку, якщо 1- «залишаюсь в Україні», 5 - «виїжджаю за кордон», 3 – важко відповісти)

В Україні	1	2	3	4	5	За кордоном
-----------	---	---	---	---	---	-------------

32. Як може вплинути на Ваші плани встановлення безвізового режиму з Європейським Союзом? (Виберіть один найімовірніший варіант)

1. ніяк не вплине;
2. буду частіше їздити до Європейського Союзу лише з туристично-відпочинковою метою;
3. зможу отримати освіту в країнах ЄС;
4. зможу іноді підробляти в ЄС;
5. зможу працевлаштуватися в ЄС;
6. інше (вказіть) _____

33. Ваша стать:

1. чоловіча; 2. жіноча.

34. Ваш вік (впишіть): _____**35. Ваш сімейний стан:**

1. неodrужений/ незаміжня; 4. офіційно не розлучений/на, але живемо окремо;
2. одружений/заміжня; 5. живу у цивільному шлюбі;
3. розлучений/розлучена; 6. вдова/вдівець.

36. Ваша національність (впишіть) _____**37. Регіон Вашого проживання до вступу в університет (обл.) (впишіть)** _____**38. Тип населеного пункту**

2. місто;
3. селище міського типу;
4. село.

39. Чи вплинули події, пов'язані з Євромайданом, на Ваші міграційні настрої?

1. так (при виборі цього пункту перейдіть до питання №40);
2. ні.

40. Як саме змінилось ставлення до міграції?

1. збільшилось бажання мігрувати;
2. зменшилось бажання мігрувати;
3. інше (вказіть _____)

Дякуємо за Ваші відповіді!!!

ДОДАТОК Б

СТАТИСТИЧНІ ТАБЛИЦІ ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРШОГО ЕТАПУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Таблиця Б 1

1. В якому інституті Національного університету «Львівська політехніка» Ви навчаєтесь?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
IAPX	1	64	7,74	7,74	7,74
IBID	2	52	6,29	6,29	14,03
IGDG	3	33	3,99	3,99	18,02
IGSN	4	36	4,35	4,35	22,37
INEM	5	131	15,84	15,84	38,21
IESK	6	47	5,68	5,68	43,89
IIMT	7	63	7,62	7,62	51,51
IKNI	8	109	13,18	13,18	64,69
IKTA	9	84	10,16	10,16	74,85
IMFN	10	25	3,02	3,02	77,87
ITPE	11	51	6,17	6,17	84,04
IXXT	12	53	6,41	6,41	90,45
INPP	13	59	7,13	7,13	97,58
IEPT	14	20	2,42	2,42	100
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 2

2. На якому курсі Національного університету «Львівська політехніка» Ви навчаєтесь?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
I	1	421	50,91	50,91	50,91
V	2	406	49,09	49,09	100
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 3

3. Якою є форма оплати Вашого навчання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
бюджетна	1	586	70,86	71,9	71,9
комерційна	2	229	27,69	28,1	100
немає відповіді	-	12	1,45	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 4

4. Чи є Ви фінансово незалежним?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	200	24,18	24,33	24,33
ні	2	542	65,54	65,94	90,27
частково	3	80	9,67	9,73	100
немає відповіді	-	5	0,6	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 5

5. Як Ви оцінюєте свій матеріальний стан?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
вистачає лише на продукти харчування	1	97	11,73	11,87	11,87
вистачає лише на необхідні речі	2	358	43,29	43,82	55,69
можу заощаджувати	3	333	40,27	40,76	96,45
маю можливість купувати дорогі речі і предмети розкоші	4	29	3,51	3,55	100
немає відповіді	-	10	1,21	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 6

6. Чи брали Ви участь у наукових конференціях, писали наукові статті або займали призові місця на олімпіадах?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	299	36,15	36,46	36,46
ні	2	521	63	63,54	100
немає відповіді	-	7	0,85	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 7

7. Чи є Ви членом громадських організацій або політичних партій?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	133	16,08	16,3	16,3

ні	2	683	82,59	83,7	100
немає відповіді	-	11	1,33	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 8

8. Чи володієте Ви якоюсь іноземною мовою?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
англійською	1	376	45,47	45,97	45,97
ні	2	234	28,3	28,61	74,57
німецькою	3	18	2,18	2,2	76,77
французькою	4	12	1,45	1,47	78,24
іспанською	5	1	0,12	0,12	78,36
польською	6	12	1,45	1,47	79,83
англійською і німецькою	7	102	12,33	12,47	92,3
англійською і польською	8	61	7,38	7,46	99,76
італійська	10	2	0,24	0,24	100
немає відповіді	-	7	0,85	-	-
інша	9	2	0,24	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 9

9. Чи брали Ви участь у студентських програмах, що пропонують роботу за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	92	11,12	11,19	11,19
ні	2	730	88,27	88,81	100
немає відповіді	-	5	0,6	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 10

10. Чи хотіли б Ви взяти участь у таких студентських програмах?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	612	74	74,73	74,73
ні	2	207	25,03	25,27	100
немає відповіді	-	8	0,97	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 11

11. Хто-небудь із Ваших близьких родичів працює / працювали за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ні, не працюють і ніколи не працювали	1	273	33,01	33,41	33,41
зараз ні, але мають досвід такої роботи	2	232	28,05	28,4	61,81
так, але працюють тимчасово / посезонно	3	108	13,06	13,22	75,03
так, працюють тривалий час	4	204	24,67	24,97	100
немає відповіді	-	10	1,21	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 12

12. Чи були Ви за кордоном ?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. Відсоток
так	1	431	52,12	53,88	53,88
ні	2	369	44,62	46,13	100
немає відповіді	-	27	3,26	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 13

13.1 З якою метою Ви виїжджали за кордон? навчання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	84	10,16	68,85	68,85
ні	2	38	4,59	31,15	100
немає відповіді	-	705	85,25	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 14

13.2 З якою метою Ви виїжджали за кордон? туризм					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	329	39,78	95,09	95,09
ні	2	17	2,06	4,91	100
немає відповіді	-	481	58,16	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 15

13.3 З якою метою Ви виїжджали за кордон? робота					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	63	7,62	7,64	7,64
ні	2	762	92,14	92,36	100
немає відповіді	-	2	0,24	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 16

13.4 З якою метою Ви виїжджали за кордон? відвідини родичів					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	107	12,94	84,92	84,92
ні	2	19	2,3	15,08	100
немає відповіді	-	701	84,76	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 17

13.5 З якою метою Ви виїжджали за кордон? спортивні змагання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	48	5,8	65,75	65,75
ні	2	25	3,02	34,25	100
немає відповіді	-	754	91,17	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 18

13.6 З якою метою Ви виїжджали за кордон? наукові конференції, олімпіади					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	12	1,45	31,58	31,58
ні	2	26	3,14	68,42	100
немає відповіді	-	789	95,41	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 19

14.1 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? нові навички і знання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	292	35,31	78,07	78,07
ні	2	48	5,8	12,83	90,91
важко відповісти	3	34	4,11	9,09	100
немає відповіді	-	453	54,78	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 20

14.2 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? гроші					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	92	11,12	27,22	27,22
ні	2	227	27,45	67,16	94,38
важко відповісти	3	19	2,3	5,62	100
немає відповіді	-	489	59,13	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 21

14.3 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? знайомство із новими культурами					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	380	45,95	94,53	94,53
ні	2	18	2,18	4,48	99
важко відповісти	3	4	0,48	1	100
немає відповіді	-	425	51,39	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 22

14.4 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? знайомство з іншими суспільними цінностями					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	303	36,64	83,7	83,7
ні	2	32	3,87	8,84	92,54
важко відповісти	3	27	3,26	7,46	100
немає відповіді	-	465	56,23	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 23

14.5 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? наукова, спортивна чи професійна самореалізація					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	97	11,73	29,48	29,48
ні	2	196	23,7	59,57	89,06
важко відповісти	3	36	4,35	10,94	100
немає відповіді	-	498	60,22	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 24

14.6 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? оволодіння мовою					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	249	30,11	67,3	67,3
ні	2	77	9,31	20,81	88,11
важко відповісти	3	44	5,32	11,89	100
немає відповіді	-	457	55,26	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 25

14.7 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? нові особисті контакти					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	271	32,77	72,46	72,46
ні	2	80	9,67	21,39	93,85
важко відповісти	3	23	2,78	6,15	100
немає відповіді	-	453	54,78	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 26

15. Вкажіть основну причину, у зв'язку з якою Ви не змогли б поїхати за кордон на роботу чи постійне місце проживання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
нестача коштів	1	179	21,64	22,72	22,72
не відпустить родина	2	50	6,05	6,35	29,06

маю справи в Україні, які не можу залишити	3	60	7,26	7,61	36,68
не маю бажання	4	61	7,38	7,74	44,42
маю роботу в Україні або буду забезпечений роботою в Україні	5	48	5,8	6,09	50,51
одружуюся/виходжу заміж	6	20	2,42	2,54	53,05
власна сім'я та діти в Україні	7	23	2,78	2,92	55,96
не маю закордонного паспорта	8	82	9,92	10,41	66,37
немає такої причини	9	151	18,26	19,16	85,53
важко відповісти	10	94	11,37	11,93	97,46
навчання	11	1	0,12	0,13	97,59
патріотизм/націоналізм	12	19	2,3	2,41	100
немає відповіді	-	39	4,72	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 27

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 1. відсутність роботи в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	574	69,41	81,19	81,19
ні	2	74	8,95	10,47	91,65
важко відповісти	3	59	7,13	8,35	100
немає відповіді	-	120	14,51	-	-
загалом		827	100	100	-

Таблиця Б 28

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 2. наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	298	36,03	46,78	46,78
ні	2	280	33,86	43,96	90,74
важко відповісти	3	59	7,13	9,26	100
немає відповіді	-	190	22,97	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 29

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 3. бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	499	60,34	74,81	74,81
ні	2	101	12,21	15,14	89,96
важко відповісти	3	67	8,1	10,04	100
немає відповіді	-	160	19,35	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 30

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 4. можливість збільшення матеріального статку;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	532	64,33	77,89	77,89
ні	2	86	10,4	12,59	90,48
важко відповісти	3	65	7,86	9,52	100
немає відповіді	-	144	17,41	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 31

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 5. професійна нереалізованість в Україні;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	407	49,21	61,95	61,95
ні	2	139	16,81	21,16	83,11
важко відповісти	3	111	13,42	16,89	100
немає відповіді	-	170	20,56	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 32

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 6. небажання залишатися в Україні;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	115	13,91	18,91	18,91
ні	2	435	52,6	71,55	90,46
важко відповісти	3	58	7,01	9,54	100
немає відповіді	-	219	26,48	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 33

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 7. бажання оволодіти знаннями і навичками, не доступними на батьківщині;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	431	52,12	65,5	65,5
ні	2	138	16,69	20,97	86,47
важко відповісти	3	89	10,76	13,53	100
немає відповіді	-	169	20,44	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 34

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 8. рівень корупції в Україні;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	365	44,14	58,78	58,78
ні	2	137	16,57	22,06	80,84
важко відповісти	3	119	14,39	19,16	100
немає відповіді	-	206	24,91	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 35

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? 9. якість медичного обслуговування					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	345	41,72	56,1	56,1
ні	2	158	19,11	25,69	81,79
важко відповісти	3	112	13,54	18,21	100
немає відповіді	-	212	25,63	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 36

17. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на вказаних умовах? 1. на роботу					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	645	77,99	81,96	81,96
ні	2	142	17,17	18,04	100
немає відповіді	-	40	4,84	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 37

17. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на вказаних умовах? 2. на навчання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	593	71,7	77,31	77,31
ні	2	174	21,04	22,69	100
немає відповіді	-	60	7,26	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 38

17. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на вказаних умовах? 3. на постійне місце проживання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	279	33,74	37,4	37,4
ні	2	467	56,47	62,6	100
немає відповіді	-	81	9,79	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 39

18. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на вказаних умовах? 1. на роботу					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	293	35,43	37,86	37,86
ні	2	481	58,16	62,14	100
немає відповіді	-	53	6,41	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 40

18. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на вказаних умовах? 2. на навчання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	274	33,13	36,58	36,58
ні	2	475	57,44	63,42	100
немає відповіді	-	78	9,43	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 41

18. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на вказаних умовах? 3. на постійне місце проживання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	151	18,26	20,38	20,38
ні	2	590	71,34	79,62	100
немає відповіді	-	86	10,4	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 42

19. На який термін Ви б погодилися поїхати за кордон?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
на 2-3 місяці	1	212	25,63	26,01	26,01
на півроку	2	146	17,65	17,91	43,93
на рік	3	137	16,57	16,81	60,74
на 2-3 роки	4	64	7,74	7,85	68,59
назавжди	5	61	7,38	7,48	76,07
ще не визначився, на який термін	6	168	20,31	20,61	96,69
5 років	7	5	0,6	0,61	97,3
не погодився б взагалі	8	22	2,66	2,7	100
немає відповіді	-	12	1,45	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 43

20. За яку мінімальну місячну зарплату Ви погодились би працювати за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
1-2500 грн.	1-2500	11	-	1,72	1,72
2501-5000 грн.	2501-5000	144	-	22,54	24,26
5001-7500 грн.	5001-7500	65	-	10,17	34,43
7501-10000 грн.	7501-10000	248	-	38,81	73,24
10001-15000 грн.	10001-15000	69	-	10,8	84,04
15001-20000 грн.	15001-20000	62	-	9,7	93,74
більше 20000 грн.	Більше 20000	40	-	6,26	100
немає відповіді	-	103	12,45	-	-
не погоджуюсь	2	85	10,28	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 44

21. Чи погодилися б Ви працювати за кордоном не за фахом?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	319	38,57	43,05	43,05
ні	2	167	20,19	22,54	65,59
тимчасово	3	255	30,83	34,41	100
немає відповіді	-	86	10,4	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 45

22. На яку роботу не за фахом Ви б погодились поїхали?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
будівництво	1	79	9,55	13,57	13,57
сільське господарство	2	35	4,23	6,01	19,59
домашнє господарство (догляд і т.п.)	3	61	7,38	10,48	30,07
сфера торгівлі та сервісу	4	365	44,14	62,71	92,78
ІТ (свій варіант)	5	5	0,6	0,86	93,64
будь-яка	6	37	4,47	6,36	100
немає відповіді	-	245	29,63	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 46

23. Чи погодилися б Ви працювати за кордоном нелегально?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	209	25,27	28,75	28,75
ні	2	518	62,64	71,25	100
немає відповіді	-	100	12,09	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 47

24. Якою може бути основна причина Вашої згоди на роботу нелегально?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
вищий заробіток	1	135	16,32	50,37	50,37
можливість отримати громадянство	2	22	2,66	8,21	58,58
мені байдуже, легально чи нелегально працювати	3	33	3,99	12,31	70,9
немає можливості працювати легально	4	45	5,44	16,79	87,69
важко відповісти	5	31	3,75	11,57	99,25
умови праці	6	2	0,24	0,75	100
немає відповіді	-	559	67,59	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 48

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	103	12,45	14,35	14,35
Великобританія	10	83	10,04	11,56	25,91
Скандинавські країни	11	9	1,09	1,25	27,16
Австрія	12	27	3,26	3,76	30,92
Швейцарія	13	16	1,93	2,23	33,15
Росія	14	4	0,48	0,56	33,7
Греція	15	1	0,12	0,14	33,84
Інші країни ЄС	18	20	2,42	2,79	36,63
Японія	19	4	0,48	0,56	37,19
Чехія	2	10	1,21	1,39	38,58
Китай	20	2	0,24	0,28	38,86
Австралія	22	2	0,24	0,28	39,14
Лат. Америка	23	1	0,12	0,14	39,28
Африка	24	1	0,12	0,14	39,42
Азія	25	4	0,48	0,56	39,97
ОАЕ	26	4	0,48	0,56	40,53
Канада	3	50	6,05	6,96	47,49
США	4	210	25,39	29,25	76,74
Німеччина	5	113	13,66	15,74	92,48
Італія	6	32	3,87	4,46	96,94

Іспанія	7	9	1,09	1,25	98,19
Португалія	8	2	0,24	0,28	98,47
Франція	9	11	1,33	1,53	100
немає відповіді	-	109	13,18	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 49

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? № 2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	74	8,95	10,76	10,76
Великобританія	10	89	10,76	12,94	23,69
Скандинавські країни	11	14	1,69	2,03	25,73
Австрія	12	28	3,39	4,07	29,8
Швейцарія	13	20	2,42	2,91	32,7
Росія	14	6	0,73	0,87	33,58
Греція	15	2	0,24	0,29	33,87
Інші країни ЄС	18	24	2,9	3,49	37,35
Японія	19	6	0,73	0,87	38,23
Чехія	2	15	1,81	2,18	40,41
Китай	20	4	0,48	0,58	40,99
Туреччина	21	1	0,12	0,15	41,13
Австралія	22	9	1,09	1,31	42,44
Лат. Америка	23	2	0,24	0,29	42,73
Африка	24	1	0,12	0,15	42,88
Азія	25	3	0,36	0,44	43,31
ОАЕ	26	4	0,48	0,58	43,9
Канада	3	40	4,84	5,81	49,71
США	4	124	14,99	18,02	67,73
Німеччина	5	114	13,78	16,57	84,3
Італія	6	49	5,93	7,12	91,42
Іспанія	7	19	2,3	2,76	94,19
Португалія	8	5	0,6	0,73	94,91
Франція	9	35	4,23	5,09	100
немає відповіді	-	139	16,81	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 50

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	74	8,95	10,76	10,76
Великобританія	10	89	10,76	12,94	23,69
Скандинавські країни	11	14	1,69	2,03	25,73
Австрія	12	28	3,39	4,07	29,8
Швейцарія	13	20	2,42	2,91	32,7
Росія	14	6	0,73	0,87	33,58
Греція	15	2	0,24	0,29	33,87
Інші країни ЄС	18	24	2,9	3,49	37,35
Японія	19	6	0,73	0,87	38,23
Чехія	2	15	1,81	2,18	40,41
Китай	20	4	0,48	0,58	40,99
Туреччина	21	1	0,12	0,15	41,13
Австралія	22	9	1,09	1,31	42,44
Лат. Америка	23	2	0,24	0,29	42,73
Африка	24	1	0,12	0,15	42,88
Азія	25	3	0,36	0,44	43,31
ОАЕ	26	4	0,48	0,58	43,9
Канада	3	40	4,84	5,81	49,71
США	4	124	14,99	18,02	67,73
Німеччина	5	114	13,78	16,57	84,3
Італія	6	49	5,93	7,12	91,42
Іспанія	7	19	2,3	2,76	94,19
Португалія	8	5	0,6	0,73	94,91
Франція	9	35	4,23	5,09	100
немає відповіді	-	205	24,79	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 51

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	86	10,4	13,03	13,03
простота оформлення документів	2	22	2,66	3,33	16,36
наявність родичів у цій країні	3	118	14,27	17,88	34,24

знання мови	4	172	20,8	26,06	60,3
рівень зарплати	5	225	27,21	34,09	94,39
затребуваність спеціалістів мого фаху	6	31	3,75	4,7	99,09
стабільність	7	1	0,12	0,15	99,24
бізнес	8	2	0,24	0,3	99,55
культура/діаспора	9	3	0,36	0,45	100
немає відповіді	-	167	20,19	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 52

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	64	7,74	10,22	10,22
простота оформлення документів	2	49	5,93	7,83	18,05
наявність родичів у цій країні	3	75	9,07	11,98	30,03
знання мови	4	126	15,24	20,13	50,16
рівень зарплати	5	245	29,63	39,14	89,3
затребуваність спеціалістів мого фаху	6	61	7,38	9,74	99,04
стабільність	7	1	0,12	0,16	99,2
бізнес	8	2	0,24	0,32	99,52
культура/діаспора	9	3	0,36	0,48	100
немає відповіді	-	201	24,3	-	-
загалом		827	100	100	-

Таблиця Б 53

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	57	6,89	10,34	10,34
простота оформлення документів	2	31	3,75	5,63	15,97
наявність родичів у цій країні	3	61	7,38	11,07	27,04
знання мови	4	93	11,25	16,88	43,92
рівень зарплати	5	240	29,02	43,56	87,48

затребуваність спеціалістів мого фаху	6	64	7,74	11,62	99,09
бізнес	8	1	0,12	0,18	99,27
культура/діаспора	9	4	0,48	0,73	100
немає відповіді	-	276	33,37	-	-
загалом		827	100	100	-

Таблиця Б 54

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	278	33,62	44,34	44,34
Чехія	2	18	2,18	2,87	47,21
Канада	3	34	4,11	5,42	52,63
США	4	140	16,93	22,33	74,96
Німеччина	5	53	6,41	8,45	83,41
Італія	6	21	2,54	3,35	86,76
Іспанія	7	2	0,24	0,32	87,08
Португалія	8	4	0,48	0,64	87,72
Франція	9	1	0,12	0,16	87,88
Великобританія	10	19	2,3	3,03	90,91
Скандинавські країни	11	3	0,36	0,48	91,39
Австрія	12	17	2,06	2,71	94,1
Швейцарія	13	4	0,48	0,64	94,74
Росія	14	17	2,06	2,71	97,45
Інші країни Європи	18	7	0,85	1,12	98,56
Японія	19	3	0,36	0,48	99,04
Китай	20	2	0,24	0,32	99,36
Лат. Америка	23	2	0,24	0,32	99,68
Африка	24	1	0,12	0,16	99,84
ОАЕ	26	1	0,12	0,16	100
немає відповіді	-	200	24,18	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 55

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	86	10,4	18,22	18,22
Чехія	2	31	3,75	6,57	24,79
Канада	3	24	2,9	5,08	29,87

США	4	79	9,55	16,74	46,61
Німеччина	5	60	7,26	12,71	59,32
Італія	6	34	4,11	7,2	66,53
Іспанія	7	16	1,93	3,39	69,92
Португалія	8	4	0,48	0,85	70,76
Франція	9	9	1,09	1,91	72,67
Великобританія	10	30	3,63	6,36	79,03
Скандинавські країни	11	3	0,36	0,64	79,66
Австрія	12	17	2,06	3,6	83,26
Швейцарія	13	4	0,48	0,85	84,11
Росія	14	43	5,2	9,11	93,22
Греція	15	2	0,24	0,42	93,64
Словаччина	16	1	0,12	0,21	93,86
Інші країни Європи	18	18	2,18	3,81	97,67
Японія	19	1	0,12	0,21	97,88
Китай	20	3	0,36	0,64	98,52
Австралія\Океанія	22	2	0,24	0,42	98,94
Африка	24	2	0,24	0,42	99,36
Азія	25	2	0,24	0,42	99,79
ОАЕ	26	1	0,12	0,21	100
немає відповіді	-	355	42,93	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 56

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	30	3,63	8,7	8,7
Чехія	2	25	3,02	7,25	15,94
Канада	3	20	2,42	5,8	21,74
США	4	36	4,35	10,43	32,17
Німеччина	5	55	6,65	15,94	48,12
Італія	6	35	4,23	10,14	58,26
Іспанія	7	19	2,3	5,51	63,77
Португалія	8	4	0,48	1,16	64,93
Франція	9	11	1,33	3,19	68,12
Великобританія	10	29	3,51	8,41	76,52
Скандинавські країни	11	6	0,73	1,74	78,26
Австрія	12	8	0,97	2,32	80,58

Швейцарія	13	3	0,36	0,87	81,45
Росія	14	19	2,3	5,51	86,96
Греція	15	1	0,12	0,29	87,25
Інші країни Європи	18	25	3,02	7,25	94,49
Японія	19	5	0,6	1,45	95,94
Китай	20	2	0,24	0,58	96,52
Туреччина	21	2	0,24	0,58	97,1
Австралія/Океанія	22	5	0,6	1,45	98,55
Азія	25	3	0,36	0,87	99,42
ОАЕ	26	2	0,24	0,58	100
немає відповіді	-	482	58,28	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 57

28. За яку мінімальну місячну зарплату Ви б погодились працювати в Україні і не виїжджати за кордон?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
1-2500 грн.	1-2500	47	-	6,49	6,49
2501-5000 грн.	2501-5000	404	-	55,8	62,29
5001-7500 грн.	5001-7500	86	-	11,88	74,17
7501-10000 грн.	7501-10000	139	-	19,2	93,37
10001-15000 грн.	10001-15000	30	-	4,14	97,51
15001-20000 грн.	15001-20000	17	-	2,35	99,86
більше 20000 грн.	Більше 20000	1	-	0,14	100
немає відповіді	-	76	9,19	-	-
не погоджуюсь	2	27	3,26	-	-
загалом	-	827	-	100	-

Таблиця Б 58

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 1. почуття патріотизму					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	641	77,51	85,92	85,92
ні	2	47	5,68	6,3	92,23
важко відповісти	3	58	7,01	7,77	100
немає відповіді	-	81	9,79	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 59

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 2. наявність родини та друзів в Україні;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	704	85,13	92,51	92,51
ні	2	37	4,47	4,86	97,37
важко відповісти	3	20	2,42	2,63	100
немає відповіді	-	66	7,98	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 60

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 3. наявність економічного статку (капіталу) або майна;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	352	42,56	50,43	50,43
ні	2	216	26,12	30,95	81,38
важко відповісти	3	130	15,72	18,62	100
немає відповіді	-	129	15,6	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 61

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 4. наявність роботи					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	396	47,88	55,85	55,85
ні	2	198	23,94	27,93	83,78
важко відповісти	3	115	13,91	16,22	100
немає відповіді	-	118	14,27	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 62

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 5. складність входження в нове середовище					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	192	23,22	29,27	29,27
ні	2	317	38,33	48,32	77,59
важко відповісти	3	147	17,78	22,41	100
немає відповіді	-	171	20,68	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 63

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 6. відсутність коштів на оформлення документів, візи тощо;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	284	34,34	42,07	42,07
ні	2	262	31,68	38,81	80,89
важко відповісти	3	129	15,6	19,11	100
немає відповіді	-	152	18,38	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 64

29. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? 7. наявність певного соціального статусу;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	286	34,58	43,93	43,93
ні	2	223	26,96	34,25	78,19
важко відповісти	3	142	17,17	21,81	100
немає відповіді	-	176	21,28	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 65

30. Якими є Ваші плани на майбутнє після закінчення Національного університету «Львівська політехніка»?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
планую продовжувати навчання	1	55	6,65	6,96	6,96
буду продовжувати працювати там, де уже працюю	2	29	3,51	3,67	10,63
планую працювати (буду шукати роботу) у Львові	3	368	44,5	46,58	57,22
планую працювати (буду шукати роботу) на території Західної України	4	160	19,35	20,25	77,47
планую працювати (буду шукати роботу) в інших регіонах України	5	35	4,23	4,43	81,9
планую шукати роботу за кордоном	6	109	13,18	13,8	95,7
не визначився	7	34	4,11	4,3	100
немає відповіді	-	37	4,47	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 66

31. Де Ви бачите своє майбутнє					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
залишаюсь в Україні	1	228	27,57	28,68	28,68
можливо, залишаюсь в Україні	2	152	18,38	19,12	47,8
важко відповісти	3	276	33,37	34,72	82,52
можливо, виїду а кордон	4	81	9,79	10,19	92,7
виїду за кордон	5	58	7,01	7,3	100
немає відповіді	-	32	3,87	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 67

32. Як може вплинути на Ваші плани встановлення безвізового режиму з Європейським Союзом?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ніяк не вплине	1	43	5,2	5,41	5,41
буду частіше їздити до ЄС лише з туристично-відпочинковою метою	2	329	39,78	41,38	46,79
зможу отримати освіту в країнах ЄС	3	84	10,16	10,57	57,36
можу іноді підробляти в ЄС	4	113	13,66	14,21	71,57
зможу працевлаштуватися в ЄС	5	183	22,13	23,02	94,59
багато варіантів/не визначився	6	43	5,2	5,41	100
немає відповіді	-	32	3,87	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 68

33. Ваша стать:					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
чоловіча	1	382	46,19	47,87	47,87
жіноча	2	416	50,3	52,13	100
немає відповіді	-	29	3,51	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 69

34. Ваш вік					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
17 років	17	118	14,27	14,82	14,82
18 років	18	221	26,72	27,76	42,59
19 років	19	57	6,89	7,16	49,75
20 років	20	13	1,57	1,63	51,38
21 років	21	120	14,51	15,08	66,46
22 років	22	180	21,77	22,61	89,07
23 років	23	72	8,71	9,05	98,12
24 років	24	14	1,69	1,76	99,87
25 років	25	1	0,12	0,13	100
немає відповіді	-	31	3,75	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 70

35. Ваш сімейний стан					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
неодружений/незаміжня	1	762	92,14	95,61	95,61
одружений/заміжня	2	21	2,54	2,63	98,24
розлучений/розлучена	3	2	0,24	0,25	98,49
офіційно не розлучений /-на, але живемо окремо	4	2	0,24	0,25	98,75
живу у цивільному шлюбі	5	10	1,21	1,25	100
немає відповіді	-	30	3,63	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 71

36. Ваша національність					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
українець	1	785	94,92	98,87	98,87
росіянин	2	3	0,36	0,38	99,24
поляк	3	1	0,12	0,13	99,37
білорус	4	1	0,12	0,13	99,5
єврей	5	1	0,12	0,13	99,62
інша	6	3	0,36	0,38	100
немає відповіді	-	33	3,99	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 72

37. Регіон Вашого проживання до вступу в університет (обл.)					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Львівська	1	563	68,08	71,99	71,99
Київська	10	2	0,24	0,26	72,25
Вінницька	11	6	0,73	0,77	73,02
Дніпропетровська	13	2	0,24	0,26	73,27
Донецька	14	3	0,36	0,38	73,66
Житомирська	15	11	1,33	1,41	75,06
Кіровоградська	17	1	0,12	0,13	75,19
Тернопільська	2	5	0,6	0,64	75,83
Одеська	20	1	0,12	0,13	75,96
Полтавська	21	1	0,12	0,13	76,09
Волинська	3	26	3,14	3,32	79,41
Тернопільська	4	38	4,59	4,86	84,27
Хмельницька	5	19	2,3	2,43	86,7
Івано-Франківська	6	60	7,26	7,67	94,37
Закарпатська	7	27	3,26	3,45	97,83
Чернівецька	8	1	0,12	0,13	97,95
Рівненська	9	16	1,93	2,05	100
немає відповіді	-	45	5,44	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 73

38. Тип населеного пункту					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
місто	2	566	68,44	70,84	70,84
селище міського типу	3	78	9,43	9,76	80,6
село	4	155	18,74	19,4	100
немає відповіді	-	28	3,39	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 74

39. Чи вплинули події, пов'язані з Євромайданом, на Ваші міграційні настрої?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	174	21,04	44,73	44,73
ні	2	215	26	55,27	100

немає відповіді	-	438	52,96	-	-
загалом	-	827	100	100	-

Таблиця Б 75

40. Як саме змінилось ставлення до міграції?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
збільшилось бажання	1	82	9,91	46,59	46,59
зменшилось бажання	2	94	11,36	53,41	100
немає відповіді	-	651	78,72	-	-
загалом	-	827	100	100	-

ДОДАТОК В

СТАТИСТИЧНІ ТАБЛИЦІ ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДРУГОГО ЕТАПУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Таблиця В 1

1. На якому факультеті Ви навчаєтесь?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Ветеринарної медицини	15	75	8,61	8,61	8,61
Біолого-технологічний	16	8	0,92	0,92	9,53
Харчових технологій та екології	17	4	0,46	0,46	9,99
Економіки та менеджменту	18	19	2,18	2,18	12,17
Біологічний	19	24	2,76	2,76	14,93
Геологічний	20	11	1,26	1,26	16,19
Географічний	21	40	4,59	4,59	20,78
Культури і мистецтв	22	12	1,38	1,38	22,16
Економічний	24	59	6,77	6,77	28,93
Електроніки	25	19	2,18	2,18	31,11
Журналістики	26	20	2,3	2,3	33,41
Іноземних мов	27	57	6,54	6,54	39,95
Історичний	28	30	3,44	3,44	43,4
Мех.-мат.	29	22	2,53	2,53	45,92
Міжнар. відносини	30	31	3,56	3,56	49,48
Приклад. мат та інформатика	31	23	2,64	2,64	52,12
Фізичний	32	14	1,61	1,61	53,73
Філологічний	33	62	7,12	7,12	60,85
Філософський	34	23	2,64	2,64	63,49
Хімічний	35	13	1,49	1,49	64,98
Юридичний	36	51	5,86	5,86	70,84
Агротехнологій та екології	37	42	4,82	4,82	75,66
Економічний факультет (ЛНАУ)	38	28	3,21	3,21	78,87
Землевпорядний	39	7	0,8	0,8	79,68
Техніки та енергетики	40	27	3,1	3,1	82,78
Сільськогосподарського будівництва і архітектури	41	20	2,3	2,3	85,07
Медичний	42	93	10,68	10,68	95,75
Стоматологічний	43	29	3,33	3,33	99,08
Фармацевтичний	44	8	0,92	0,92	100
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 2

2. На якому курсі Ви навчаєтесь?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
перший курс	1	448	51,44	51,44	51,44
випускний курс	2	423	48,56	48,56	100
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 3

3. Якою є форма оплати Вашого навчання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
бюджетна	1	543	62,34	62,99	62,99
комерційна	2	319	36,62	37,01	100
немає відповіді	-	9	1,03	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 4

4. Чи є Ви фінансово незалежним?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	149	17,11	17,31	17,31
ні	2	618	70,95	71,78	89,08
частково	3	94	10,79	10,92	100
немає відповіді	-	10	1,15	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 5

5. Як Ви оцінюєте свій матеріальний стан?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
вистачає лише на продукти харчування	1	94	10,79	10,82	10,82
вистачає лише на необхідні речі	2	328	37,66	37,74	48,56
можу заощаджувати	3	406	46,61	46,72	95,28
маю можливість купувати дорогі речі і предмети розкоші	4	41	4,71	4,72	100
немає відповіді	-	2	0,23	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 6

6. Чи брали Ви участь у наукових конференціях, писали наукові статті або займали призові місця на олімпіадах?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	401	46,04	46,52	46,52
ні	2	461	52,93	53,48	100
немає відповіді	-	9	1,03	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 7

7. Чи є Ви членом громадських організацій або політичних партій?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	119	13,66	13,93	13,93
ні	2	735	84,39	86,07	100
немає відповіді	-	17	1,95	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 8

8. Чи володієте Ви якоюсь іноземною мовою?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
англійською	1	499	57,29	58,78	58,78
ні	2	130	14,93	15,31	74,09
німецькою	3	42	4,82	4,95	79,03
французькою	4	6	0,69	0,71	79,74
іспанською	5	3	0,34	0,35	80,09
польською	6	16	1,84	1,88	81,98
англійською та німецькою	7	82	9,41	9,66	91,64
англійською та польською	8	59	6,77	6,95	98,59
інша	9	3	0,34	0,35	98,94
італійська	10	2	0,23	0,24	99,18
англійською та іспанською	11	7	0,8	0,82	100
немає відповіді	-	22	2,53	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 9

9. Чи брали Ви участь у студентських програмах, що пропонують роботу за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	81	9,3	9,3	9,3
ні	2	790	90,7	90,7	100
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 10

10. Чи хотіли б Ви взяти участь у таких студентських програмах?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	710	81,52	82,75	82,75
ні	2	148	16,99	17,25	100
немає відповіді	-	13	1,49	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 11

11. Хто-небудь із Ваших близьких родичів працює /працювали за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ні, не працюють і ніколи не працювали	1	309	35,48	35,52	35,52
зараз ні, але мають досвід такої роботи	2	212	24,34	24,37	59,89
так, але працюють тимчасово / посезонно	3	116	13,32	13,33	73,22
так, працюють тривалий час	4	233	26,75	26,78	100
немає відповіді	-	1	0,11	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 12

12. Чи були Ви за кордоном ?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	472	54,19	55,66	55,66
ні	2	376	43,17	44,34	100
немає відповіді	-	23	2,64	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 13

13.1 З якою метою Ви виїжджали за кордон? навчання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	105	12,06	95,45	95,45
ні	2	5	0,57	4,55	100
немає відповіді	-	761	87,37	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 14

13.2 З якою метою Ви виїжджали за кордон? туризм					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	362	41,56	98,37	98,37
ні	2	6	0,69	1,63	100
немає відповіді	-	503	57,75	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 15

13.3 З якою метою Ви виїжджали за кордон? робота					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	72	8,27	98,63	98,63
ні	2	1	0,11	1,37	100
немає відповіді	-	798	91,62	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 16

13.4 З якою метою Ви виїжджали за кордон? відвідини родичів					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	138	15,84	97,87	97,87
ні	2	3	0,34	2,13	100
немає відповіді	-	730	83,81	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 17

13.5 З якою метою Ви виїжджали за кордон? спортивні змагання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	56	6,43	100	100
немає відповіді	-	815	93,57	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 18

13.6 З якою метою Ви виїжджали за кордон? наукові конференції, олімпіади					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	33	3,79	100	100

немає відповіді	-	838	96,21	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 19

14.1 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? нові навички і знання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	338	38,81	81,25	81,25
ні	2	38	4,36	9,13	90,38
важко відповісти	3	40	4,59	9,62	100
немає відповіді	-	455	52,24	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 20

14.2 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? гроші					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	89	10,22	25,14	25,14
ні	2	245	28,13	69,21	94,35
важко відповісти	3	20	2,3	5,65	100
немає відповіді	-	517	59,36	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 21

14.3 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? знайомство із новими культурами					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	421	48,34	94,18	94,18
ні	2	17	1,95	3,8	97,99
важко відповісти	3	9	1,03	2,01	100
немає відповіді	-	424	48,68	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 22

14.4 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? знайомство з іншими суспільними цінностями					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	346	39,72	85,01	85,01
ні	2	40	4,59	9,83	94,84

важко відповісти	3	21	2,41	5,16	100
немає відповіді	-	464	53,27	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 23

14.5 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? наукова, спортивна чи професійна самореалізація					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	104	11,94	31,14	31,14
ні	2	195	22,39	58,38	89,52
важко відповісти	3	35	4,02	10,48	100
немає відповіді	-	537	61,65	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 24

14.6 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? оволодіння мовою					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	262	30,08	66,67	66,67
ні	2	85	9,76	21,63	88,3
важко відповісти	3	46	5,28	11,7	100
немає відповіді	-	478	54,88	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 25

14.7 Чи здобули Ви внаслідок цих поїздок щось із переліченого в таблиці? нові особисті контакти					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	285	32,72	75,4	75,4
ні	2	71	8,15	18,78	94,18
важко відповісти	3	22	2,53	5,82	100
немає відповіді	-	493	56,6	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 26

15. Вкажіть основну причину, у зв'язку з якою Ви не змогли б поїхати за кордон на роботу чи постійне місце проживання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
нестача коштів	1	221	25,37	26,47	26,47

не відпустить родина	2	45	5,17	5,39	31,86
маю справи в Україні, які не можу залишити	3	64	7,35	7,66	39,52
не маю бажання	4	50	5,74	5,99	45,51
маю роботу в Україні або буду забезпечений роботою в Україні	5	21	2,41	2,51	48,02
одружуюся/виходжу заміж	6	11	1,26	1,32	49,34
власна сім'я та діти в Україні	7	29	3,33	3,47	52,81
не маю закордонного паспорта	8	79	9,07	9,46	62,28
немає такої причини	9	162	18,6	19,4	81,68
важко відповісти	10	122	14,01	14,61	96,29
Навчання	11	24	2,76	2,87	99,16
патріотизм/націоналізм	12	7	0,8	0,84	100
немає відповіді	-	36	4,13	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 27

16. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Відсутність роботи в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	564	64,75	76,53	76,53
ні	2	101	11,6	13,7	90,23
важко відповісти	3	72	8,27	9,77	100
немає відповіді	-	134	15,38	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 25

16. 2. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Наявність батьків чи близьких родичів, що проживають та працюють за кордоном					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	300	34,44	46,8	46,8
ні	2	270	31	42,12	88,92
важко відповісти	3	71	8,15	11,08	100
немає відповіді	-	230	26,41	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 26

16. 3. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Бажання фахової самореалізації, надія на кращі умови роботи за межами України;					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	591	67,85	82,08	82,08

ні	2	78	8,96	10,83	92,92
важко відповісти	3	51	5,86	7,08	100
немає відповіді	-	151	17,34	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 27

16. 4. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Можливість збільшення матеріального статку					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	579	66,48	81,9	81,9
ні	2	71	8,15	10,04	91,94
важко відповісти	3	57	6,54	8,06	100
немає відповіді	-	164	18,83	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 28

16. 5. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Професійна нереалізованість в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	402	46,15	60,54	60,54
ні	2	142	16,3	21,39	81,93
важко відповісти	3	120	13,78	18,07	100
немає відповіді	-	207	23,77	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 29

16. 6. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Небажання залишатися в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	86	9,87	13,8	13,8
ні	2	462	53,04	74,16	87,96
важко відповісти	3	75	8,61	12,04	100
немає відповіді	-	248	28,47	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 30

16. 7. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Бажання оволодіти знаннями і навичками, не доступними на батьківщині					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	514	59,01	74,6	74,6

ні	2	106	12,17	15,38	89,99
важко відповісти	3	69	7,92	10,01	100
немає відповіді	-	182	20,9	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 31

16. 8. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Рівень корупції в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	393	45,12	59,91	59,91
ні	2	156	17,91	23,78	83,69
важко відповісти	3	107	12,28	16,31	100
немає відповіді	-	215	24,68	-	-
Загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 32

16.9. Що може стати причиною Вашого виїзду за кордон? Якість медичного обслуговування					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	349	40,07	56,47	56,47
ні	2	170	19,52	27,51	83,98
важко відповісти	3	99	11,37	16,02	100
немає відповіді	-	253	29,05	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 33

17. 1. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на роботу?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	669	76,81	81,78	81,78
ні	2	149	17,11	18,22	100
немає відповіді	-	53	6,08	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 34

17. 2. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на навчання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	635	72,9	79,57	79,57
ні	2	163	18,71	20,43	100
немає відповіді	-	73	8,38	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 35

17. 3. Чи маєте Ви бажання поїхати за кордон на постійне місце проживання?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	346	39,72	44,25	44,25
ні	2	436	50,06	55,75	100
немає відповіді	-	89	10,22	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 36

18. 1. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на роботу?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	328	37,66	40,69	40,69
ні	2	478	54,88	59,31	100
немає відповіді	-	65	7,46	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 37

18. 2. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на навчання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	328	37,66	41,31	41,31
ні	2	466	53,5	58,69	100
немає відповіді	-	77	8,84	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 38

18. 3. Чи маєте Ви реальну можливість поїхати за кордон на постійне місце проживання					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	198	22,73	25,78	25,78
ні	2	570	65,44	74,22	100
немає відповіді	-	103	11,83	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 39

19. На який термін Ви б погодилися поїхати за кордон?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
на 2-3 місяці	1	150	17,22	17,65	17,65

на півроку	2	104	11,94	12,24	29,88
на рік	3	135	15,5	15,88	45,76
на 2-3 роки	4	111	12,74	13,06	58,82
назавжди	5	79	9,07	9,29	68,12
ще не визначився на який термін	6	238	27,32	28	96,12
Ваш варіант	7	21	2,41	2,47	98,59
не погодився б взагалі	8	12	1,38	1,41	100
немає відповіді	-	21	2,41	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 40

20. За яку мінімальну місячну зарплату Ви погодились би працювати за кордоном?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
1-2500 грн.	1-2500	10	-	1,41	1,41
2501-5000 грн.	2501-5000	102	-	14,39	15,80
5001-7500 грн.	5001-7500	62	-	8,74	24,54
7501-10000 грн.	7501-10000	193	-	27,22	51,76
10001-15000 грн.	10001-15000	94	-	13,25	65,02
15001-20000 грн.	15001-20000	108	-	15,23	80,25
більше 20000 грн.	Більше 20000	140	-	19,75	100
немає відповіді	-	94	10,79	-	-
не погоджуюсь	2	68	7,81	-	-
загалом	-	871	-	100	-

Таблиця В 41

21. Чи погодились б Ви працювати за кордоном не за фахом?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	351	40,3	41,94	41,94
ні	2	201	23,08	24,01	65,95
тимчасово	3	285	32,72	34,05	100
немає відповіді	-	34	3,91	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 42

22. На яку роботу не за фахом Ви б погодились поїхали?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
будівництво	1	39	4,48	6,05	6,05
сільське господарство	2	84	9,64	13,02	19,07

домашнє господарство	3	69	7,92	10,7	29,77
сфера торгівлі та сервісу	4	408	46,84	63,26	93,02
ІТ	5	31	3,56	4,81	97,83
будь-яка	6	14	1,61	2,17	100
немає відповіді	-	226	25,95	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 43

23. Чи погодилися б Ви працювати за кордоном нелегально?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	187	21,47	22,21	22,21
ні	2	655	75,2	77,79	100
немає відповіді	-	29	3,33	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 44

24. Якою може бути основна причина Вашої згоди на роботу нелегально?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
вищий заробіток	1	141	16,19	42,09	42,09
можливість отримати громадянство	2	27	3,1	8,06	50,15
мені байдуже, легально чи нелегально працювати	3	28	3,21	8,36	58,51
немає можливості працювати легально	4	50	5,74	14,93	73,43
важко відповісти	5	81	9,3	24,18	97,61
умови праці	6	8	0,92	2,39	100
немає відповіді	-	536	61,54	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 45

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	166	19,06	19,95	19,95
Чехія	2	12	1,38	1,44	21,39
Канада	3	29	3,33	3,49	24,88
США	4	191	21,93	22,96	47,84
Німеччина	5	157	18,03	18,99	66,83
Італія	6	36	4,13	4,33	71,15
Іспанія	7	13	1,49	1,56	72,72

Португалія	8	1	0,11	0,12	72,84
Франція	9	33	3,79	3,97	76,8
Великобританія	10	104	11,94	12,5	89,3
Скандинавські країни	11	13	1,49	1,56	90,87
Австрія	12	12	1,38	1,44	92,31
Швейцарія	13	6	0,69	0,72	93,03
Росія	14	1	0,11	0,12	93,15
Греція	15	3	0,34	0,36	93,51
Інші країни Європи	18	20	2,3	2,4	95,91
Японія	19	5	0,57	0,6	96,51
Китай	20	2	0,23	0,24	96,75
Туреччина	21	1	0,11	0,12	96,88
Австралія та Океанія	22	8	0,92	0,96	97,84
Африка	24	1	0,11	0,12	97,96
Азія	25	5	0,57	0,6	98,56
ОАЕ	26	4	0,46	0,48	99,04
Данія	27	8	0,92	0,96	100
немає відповіді	54	40	4,59	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 46

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? № 2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	83	9,53	10,41	10,41
Чехія	2	13	1,49	1,63	12,05
Канада	3	48	5,51	6,02	18,07
США	4	129	14,81	16,19	34,25
Німеччина	5	119	13,66	14,93	49,18
Італія	6	63	7,23	7,9	57,09
Іспанія	7	25	2,87	3,14	60,23
Португалія	8	3	0,34	0,38	60,6
Франція	9	32	3,67	4,02	64,62
Великобританія	10	107	12,28	13,43	78,04
Скандинавські країни	11	39	4,48	4,89	82,94
Австрія	12	29	3,33	3,64	86,57
Швейцарія	13	19	2,18	2,38	88,96
Росія	14	2	0,23	0,25	89,21
Греція	15	3	0,34	0,38	89,59
Словаччина	16	3	0,34	0,38	89,96
Румунія	17	1	0,11	0,13	90,09

Інші країни Європи	18	25	2,87	3,14	93,22
Японія	19	4	0,46	0,5	93,73
Китай	20	4	0,46	0,5	94,23
Туреччина	21	2	0,23	0,25	94,48
Австралія	22	11	1,26	1,38	95,86
Лат. Америка	23	2	0,23	0,25	96,11
Африка	24	1	0,11	0,13	96,24
Азія	25	4	0,46	0,5	96,74
ОАЕ	26	9	1,03	1,13	97,87
Данія	27	15	1,72	1,88	99,75
Білорусь	28	2	0,23	0,25	100
немає відповіді	-	74	8,5	-	-
загалом		871	100	100	

Таблиця В 47

25. В яких країнах Ви хотіли б працювати? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	87	9,99	12,1	12,1
Чехія	2	19	2,18	2,64	14,74
Канада	3	49	5,63	6,82	21,56
США	4	96	11,02	13,35	34,91
Німеччина	5	74	8,5	10,29	45,2
Італія	6	59	6,77	8,21	53,41
Іспанія	7	30	3,44	4,17	57,58
Португалія	8	1	0,11	0,14	57,72
Франція	9	32	3,67	4,45	62,17
Великобританія	10	83	9,53	11,54	73,71
Скандинавські країни	11	40	4,59	5,56	79,28
Австрія	12	14	1,61	1,95	81,22
Швейцарія	13	26	2,99	3,62	84,84
Греція	15	4	0,46	0,56	85,4
Словаччина	16	2	0,23	0,28	85,67
Інші країни Європи	18	30	3,44	4,17	89,85
Японія	19	8	0,92	1,11	90,96
Китай	20	5	0,57	0,7	91,66
Туреччина	21	1	0,11	0,14	91,79
Австралія та Океанія	22	23	2,64	3,2	94,99
Лат. Америка	23	4	0,46	0,56	95,55
Африка	24	1	0,11	0,14	95,69
Азія	25	6	0,69	0,83	96,52

ОАЕ	26	11	1,26	1,53	98,05
Данія	27	13	1,49	1,81	99,86
Білорусь	28	1	0,11	0,14	100
немає відповіді	,	152	17,45	Не вистачає	
загалом		871	100	100	

Таблиця В 48

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	164	18,83	20,73	20,73
простота оформлення документів	2	31	3,56	3,92	24,65
наявність родичів у цій країні	3	105	12,06	13,27	37,93
знання мови	4	218	25,03	27,56	65,49
рівень зарплати	5	211	24,23	26,68	92,16
затребуваність спеціалістів мого фаху	6	45	5,17	5,69	97,85
стабільність	7	11	1,26	1,39	99,24
культура / діаспора	9	6	0,69	0,76	100
немає відповіді	-	80	9,18	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 49

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	89	10,22	12,08	12,08
простота оформлення документів	2	37	4,25	5,02	17,1
наявність родичів у цій країні	3	66	7,58	8,96	26,05
знання мови	4	152	17,45	20,62	46,68
рівень зарплати	5	311	35,71	42,2	88,87
затребуваність спеціалістів мого фаху	6	59	6,77	8,01	96,88
стабільність	7	16	1,84	2,17	99,05
культура/діаспора	9	7	0,8	0,95	100
немає відповіді	-	134	15,38	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 50

26. Чим зумовлений вибір країн в питанні 25? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
близькість до українського кордону	1	96	11,02	14,61	14,61
простота оформлення документів	2	38	4,36	5,78	20,4

наявність родичів у цій країні	3	68	7,81	10,35	30,75
знання мови	4	102	11,71	15,53	46,27
рівень зарплати	5	261	29,97	39,73	86
затребуваність спеціалістів мого фаху	6	73	8,38	11,11	97,11
стабільність	7	15	1,72	2,28	99,39
культура/діаспора	9	4	0,46	0,61	100
немає відповіді	-	214	24,57	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 51

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №1					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	350	40,18	46,85	46,85
Чехія	2	20	2,3	2,68	49,53
Канада	3	28	3,21	3,75	53,28
США	4	125	14,35	16,73	70,01
Німеччина	5	83	9,53	11,11	81,12
Італія	6	43	4,94	5,76	86,88
Іспанія	7	4	0,46	0,54	87,42
Португалія	8	1	0,11	0,13	87,55
Франція	9	12	1,38	1,61	89,16
Великобританія	10	20	2,3	2,68	91,83
Скандинавські країни	11	11	1,26	1,47	93,31
Австрія	12	4	0,46	0,54	93,84
Швейцарія	13	2	0,23	0,27	94,11
Росія	14	4	0,46	0,54	94,65
Греція	15	4	0,46	0,54	95,18
Інші країни Європи	18	11	1,26	1,47	96,65
Японія	19	2	0,23	0,27	96,92
Китай	20	3	0,34	0,4	97,32
Туреччина	21	2	0,23	0,27	97,59
Австралія/Океанія	22	4	0,46	0,54	98,13
Африка	24	1	0,11	0,13	98,26
Азія	25	2	0,23	0,27	98,53
ОАЕ	26	2	0,23	0,27	98,8
Данія	27	8	0,92	1,07	99,87
Білорусь	28	1	0,11	0,13	100
немає відповіді	-	124	14,24	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 52

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №2					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	123	14,12	21,93	21,93
Чехія	2	33	3,79	5,88	27,81
Канада	3	28	3,21	4,99	32,8
США	4	86	9,87	15,33	48,13
Німеччина	5	84	9,64	14,97	63,1
Італія	6	51	5,86	9,09	72,19
Іспанія	7	16	1,84	2,85	75,04
Португалія	8	1	0,11	0,18	75,22
Франція	9	4	0,46	0,71	75,94
Великобританія	10	41	4,71	7,31	83,24
Скандинавські країни	11	12	1,38	2,14	85,38
Австрія	12	13	1,49	2,32	87,7
Швейцарія	13	8	0,92	1,43	89,13
Росія	14	11	1,26	1,96	91,09
Словаччина	16	4	0,46	0,71	91,8
Румунія	17	4	0,46	0,71	92,51
Інші країни Європи	18	14	1,61	2,5	95,01
Японія	19	3	0,34	0,53	95,54
Китай	20	2	0,23	0,36	95,9
Туреччина	21	3	0,34	0,53	96,43
Лат. Америка	23	1	0,11	0,18	96,61
Азія	25	1	0,11	0,18	96,79
ОАЕ	26	1	0,11	0,18	96,97
Данія	27	11	1,26	1,96	98,93
Білорусь	28	6	0,69	1,07	100
немає відповіді	-	310	35,59	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 53

27. В яких країнах Ви бачите реальну можливість для працевлаштування? №3					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Польща	1	40	4,59	9,11	9,11
Чехія	2	40	4,59	9,11	18,22
Канада	3	29	3,33	6,61	24,83
США	4	53	6,08	12,07	36,9
Німеччина	5	60	6,89	13,67	50,57

Італія	6	46	5,28	10,48	61,05
Іспанія	7	15	1,72	3,42	64,46
Португалія	8	5	0,57	1,14	65,6
Франція	9	19	2,18	4,33	69,93
Великобританія	10	34	3,9	7,74	77,68
Скандинавські країни	11	10	1,15	2,28	79,95
Австрія	12	9	1,03	2,05	82
Швейцарія	13	9	1,03	2,05	84,05
Росія	14	14	1,61	3,19	87,24
Греція	15	3	0,34	0,68	87,93
Словаччина	16	2	0,23	0,46	88,38
Румунія	17	1	0,11	0,23	88,61
Інші країни Європи	18	15	1,72	3,42	92,03
Китай	20	4	0,46	0,91	92,94
Австралія/Океанія	22	10	1,15	2,28	95,22
Лат. Америка	23	1	0,11	0,23	95,44
Азія	25	2	0,23	0,46	95,9
ОАЕ	26	7	0,8	1,59	97,49
Данія	27	6	0,69	1,37	98,86
Білорусь	28	3	0,34	0,68	99,54
Молдова	29	2	0,23	0,46	100
немає відповіді	-	432	49,6	-	-
загалом		871	100	100	-

Таблиця В 54

28. За яку мінімальну місячну зарплату Ви б погодились працювати в Україні і не виїжджати за кордон?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
1-2500 грн.	1-2500	69	-	8,60	8,60
2501-5000 грн.	2501-5000	354	-	44,14	52,74
5001-7500 грн.	5001-7500	88	-	10,97	63,72
7501-10000 грн.	7501-10000	184	-	22,94	86,66
10001-15000 грн.	10001-15000	42	-	5,24	91,90
15001-20000 грн.	15001-20000	34	-	4,24	96,14
більше 20000 грн.	Більше 20000	31	-	3,87	100
немає відповіді	-	57	6,54	-	-
не погоджуюсь	2	12	1,38	-	-
загалом	-	871	-	100	-

Таблиця В 55

29.1. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Почуття патріотизму					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	700	80,37	88,38	88,38
ні	2	47	5,4	5,93	94,32
важко відповісти	3	45	5,17	5,68	100
немає відповіді	-	79	9,07	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 56

29.2. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Наявність родини та друзів в Україні					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	755	86,68	93,56	93,56
ні	2	32	3,67	3,97	97,52
важко відповісти	3	20	2,3	2,48	100
немає відповіді	-	64	7,35	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 57

29.3. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Наявність економічного статку (капіталу) або майна					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	343	39,38	48,93	48,93
ні	2	242	27,78	34,52	83,45
важко відповісти	3	116	13,32	16,55	100
немає відповіді	-	170	19,52	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 58

29.4. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Наявність роботи					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	356	40,87	50,21	50,21
ні	2	257	29,51	36,25	86,46
важко відповісти	3	96	11,02	13,54	100
немає відповіді	-	162	18,6	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 59

29.5. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Складність входження в нове середовище					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	220	25,26	32,12	32,12
ні	2	322	36,97	47,01	79,12
важко відповісти	3	143	16,42	20,88	100
немає відповіді	-	186	21,35	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 60

29. 6. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Відсутність коштів на оформлення документів, візи тощо					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	307	35,25	44,69	44,69
ні	2	260	29,85	37,85	82,53
важко відповісти	3	120	13,78	17,47	100
немає відповіді	-	184	21,13	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 61

29. 7. Чи є перелічені явища важливими причинами, що спонукають молодь залишатися в Україні? Наявність певного соціального статусу					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	290	33,3	43,03	43,03
ні	2	256	29,39	37,98	81,01
важко відповісти	3	128	14,7	18,99	100
немає відповіді	-	197	22,62	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 62

30. Якими є Ваші плани на майбутнє після закінчення університету?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Планую продовжувати навчання	1	75	8,61	9,39	9,39
Буду продовжувати там, де уже працюю	2	27	3,1	3,38	12,77
Планую працювати (буду шукати роботу) у Львові	3	292	33,52	36,55	49,31

Планую працювати (буду шукати роботу) на території Західної України	4	190	21,81	23,78	73,09
Планую працювати (буду шукати роботу) в інших регіонах України	5	49	5,63	6,13	79,22
Планую шукати роботу за кордоном	6	113	12,97	14,14	93,37
інше	7	53	6,08	6,63	100
немає відповіді	-	72	8,26	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 63

31. Де Ви бачите своє майбутнє?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
залишаюсь в Україні	1	220	25,26	26,38	26,38
можливо залишаюсь в Україні	2	116	13,32	13,91	40,29
важко відповісти	3	355	40,76	42,57	82,85
можливо виїду за кордон	4	70	8,04	8,39	91,25
виїду за кордон	5	73	8,38	8,75	100
немає відповіді	-	37	4,25	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 64

32. Як може вплинути на Ваші плани встановлення безвізового режиму з Європейським Союзом?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ніяк не вплине	1	66	7,58	7,76	7,76
буду частіше їдити до ЄС лише з туристично-відпочинковою метою	2	343	39,38	40,35	48,12
зможу отримати освіту в країнах ЄС	3	124	14,24	14,59	62,71
можу іноді підробляти в ЄС	4	113	12,97	13,29	76
зможу працевлаштуватися в ЄС	5	173	19,86	20,35	96,35
багато варіантів/не визначився	6	31	3,56	3,65	100
немає відповіді	-	21	2,41	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 65

33. Ваша стать					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
чоловіча	1	278	31,92	32,25	32,25
жіноча	2	584	67,05	67,75	100
немає відповіді	-	9	1,03	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 66

34. Ваш вік					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
16 років	16	2	0,23	0,25	0,25
17 років	17	243	27,9	30,49	30,74
18 років	18	115	13,2	14,43	45,17
19 років	19	26	2,99	3,26	48,43
20 років	20	76	8,73	9,54	57,97
21 років	21	211	24,23	26,47	84,44
22 років	22	99	11,37	12,42	96,86
23 років	23	20	2,3	2,51	99,37
24 років	24	3	0,34	0,38	99,75
27 років	27	1	0,11	0,13	99,87
30 років	30	1	0,11	0,13	100
немає відповіді	-	74	8,49	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 67

35. Ваш сімейний стан					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
неодружений/незаміжня	1	809	92,88	94,62	94,62
одружений/заміжня	2	30	3,44	3,51	98,13
розлучений/ролучена	3	2	0,23	0,23	98,36
офіційно не розлучений/на, але живемо окремо	4	4	0,46	0,47	98,83
живу у цивільному шлюбі	5	10	1,15	1,17	100
немає відповіді	-	16	1,84	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 68

36. Ваша національність					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
українець	1	850	97,59	99,18	99,18
росіянин	2	3	0,34	0,35	99,53
інша	6	4	0,46	0,47	100
немає відповіді	-	14	1,61	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 69

37. Регіон Вашого проживання до вступу в університет (обл.)					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
Львівська	1	537	61,65	68,93	68,93
Тернопільська	2	8	0,92	1,03	69,96
Волинська	3	39	4,48	5,01	74,97
Тернопільська	4	28	3,21	3,59	78,56
Хмельницька	5	9	1,03	1,16	79,72
Івано-Франківська	6	38	4,36	4,88	84,6
Закарпатська	7	19	2,18	2,44	87,03
Чернівецька	8	1	0,11	0,13	87,16
Рівненська	9	18	2,07	2,31	89,47
Київська	10	8	0,92	1,03	90,5
Вінницька	11	7	0,8	0,9	91,4
АР Крим	12	7	0,8	0,9	92,3
Дніпропетровська	13	7	0,8	0,9	93,2
Донецька	14	7	0,8	0,9	94,09
Житомирська	15	8	0,92	1,03	95,12
Запорізька	16	5	0,57	0,64	95,76
Кіровоградська	17	5	0,57	0,64	96,41
Луганська	18	4	0,46	0,51	96,92
Одеська	19	2	0,23	0,26	97,18
Одеська	20	4	0,46	0,51	97,69
Полтавська	21	3	0,34	0,39	98,07
Сумська	22	2	0,23	0,26	98,33
Харківська	23	1	0,11	0,13	98,46
Херсонська	24	5	0,57	0,64	99,1
Черкаська	25	5	0,57	0,64	99,74
Чернігівська	26	2	0,23	0,26	100
немає відповіді	-	92	10,56	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 70

38. Тип населеного пункту					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
місто	2	560	64,29	65,96	65,96
селище міського типу	3	88	10,1	10,37	76,33
село	4	201	23,08	23,67	100
немає відповіді	-	22	2,52	-	-
загалом		871	100	100	-

Таблиця В 71

39. Чи вплинули події, пов'язані з Євромайданом, на Ваші міграційні настрої?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
так	1	469	53,85	55,77	55,77
ні	2	372	42,71	44,23	100
немає відповіді	-	30	3,44	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 72

40. Як саме змінилось ставлення до міграції?					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
збільшилось бажання	1	310	35,59	54,48	42,88
зменшилось бажання	2	259	29,74	45,52	100
немає відповіді	-	302	34,67	-	-
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 73

41. Назва університету, в якому Ви навчаєтесь					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ЛНУ	1	511	58,67	58,67	58,67
ЛНАУ	2	124	14,24	14,24	72,9
ЛНМУ	3	130	14,93	14,93	87,83
ЛНУВМБТ	4	106	12,17	12,17	100
загалом	-	871	100	100	-

Таблиця В 74

42. Факультети ЛНУ ім. Франка та університети					
Мітка значення	Значення	Частота	Відсоток	Коректний процент	Накоп. відсоток
ЛНАУ	2	124	14,24	14,24	14,24
ЛНМУ	3	130	14,93	14,93	29,16
ЛНУВМБТ	4	106	12,17	12,17	41,33
Біологічний	19	24	2,76	2,76	44,09
Геологічний	20	11	1,26	1,26	45,35
Географічний	21	40	4,59	4,59	49,94
Культури і мистецтв	22	12	1,38	1,38	51,32
Економічний	24	59	6,77	6,77	58,09
Електроніки	25	19	2,18	2,18	60,28

Журналістики	26	20	2,3	2,3	62,57
Іноземних мов	27	57	6,54	6,54	69,12
Історичний	28	30	3,44	3,44	72,56
Механіко-математ.	29	22	2,53	2,53	75,09
Міжнародних відносин	30	31	3,56	3,56	78,65
Прикладної матем. та інформатики	31	23	2,64	2,64	81,29
Фізичний	32	14	1,61	1,61	82,89
Філологічний	33	62	7,12	7,12	90,01
Філософський	34	23	2,64	2,64	92,65
Хімічний	35	13	1,49	1,49	94,14
Юридичний	36	51	5,86	5,86	100
загалом		871	100	100	-